

Jani Laukkanen

Liikunta kehittää elämän taitoja

FC Pappien Jyri Hakala näyttää potkun mallia Gloria Patri -jalkapalloturnauksessa. Juha Vähäsarja seuraa tilannetta.

➤ SIVU 4

Tuomas Koskitalho

Kaksi vuosikymmentä gospelin valoilmiona

Terapian Antti Honkkila ja Bass'n Helenin Harri Helenius odottavat innolla Tullikamarin juhlakeikkaa.

➤ SIVUT 6-7

Hannu Jukola

Keräilyyn hurahtanut vankka Tapparan mies

Sininauhakodin viereisessä rivitalokokonaisuudessa asuvalla "Maxi" Markku Rantasella on kotonaan 1600 tuoppia.

➤ SIVUT 8-9

Aurinkoklubi iloitsee uusista tiloista

➤ SIVU 3

Hannu Jukola

Janne Lehtinen (vas.), Aino Tammisto, Elina Heinämäki, Iida Korkeila, Barbara Čerina (vas. takana), Sanna Peltoniemi ja Kirsi Viitapohja nauttivat liikunnasta ja musiikista gospel-lattareissa.

Tampere 26.9.2012

Kirkolla tiukat paikat

TAMPEREEN SEURAKUNNISSA on viime viikot hiottu kuntoon toiminta- ja taloussuunnitelmia vuodelle 2013. Säästämme ensi vuodenakin miljoona euroa. Tämä summa jaetaan kaikkien yksiköiden kesken.

Kaikki yksiköt joutuvat luopumaan osasta toimintaansa. Pienillä yksiköillä on yhä vähemmän euroja.

Tänä vuonna talousarvion tekeminen on ollut vaikeampaa kuin ennen.

Tämä taitaa olla viimeinen tällä tavalla tehty talousarvio. Jos tällä linjalla jatketaan, pää jää vetävän käteen.

Lähes kaikki yksiköt ovat pysyneet annetuissa raameissa. Tässä vaiheessa toiminta- ja taloussuunnitelmia käsitellään ensimmäisen kerran yhteisessä kirkkoneuvostossa 27. syyskuuta.

Viimeistään nyt on aloitettava myös seurakuntien kiinteistöjen myyminen. Kukkolan leirikeskuksen lisäksi on myyty muutama huoneisto, mutta sillä ei pitkälle päästä.

Tätä tekstiä kirjoittaessani on juuri tullut tieto, että Suomessa on tänä vuonna irtisanottuja jo nyt saman verran kuin viime vuonna yhteensä.

Kun isot firmat laittavat väkeä ulos satamäärin, ollaan tilanteessa, joka vaikuttaa koko seutukuntaan. Ihmiset joutuvat tilanteeseen, jota ei kukaan olisi osannut aavistaa. Vaikka pulaan joutuneet ihmiset saisivatkin tukea ja koulutusta, on työpaikkojen hupeneminen iso haaste.

Näyttää siltä, että Suomessa ei synny työpaikkoja kovinkaan paljon. Työ on kuitenkin elinehto, jotta syntyy vaurautta ja hyvinvointia.

Näiden työpaikkojen menetykset vaikuttavat – tosin viiveellä – myös seurakuntien talouteen.

Kauppalehti oli tutkinut seurakuntien ja kirkon tulevaisuutta (*Kauppalehti* 18.9.2012). Vielä vuonna 2007 luterilainen kirkko pystyi kattamaan investointinsa ja kulunsa tuloillaan. Enää näin ei ole.

Siksi säästämämme tulevanakin vuonna miljoona euroa ja pidämme huolta siitä, että henkilöstön määrä vähenee. Toistaiseksi vähennykset on toteutettu eläkkeelle jäämisten avulla.

Kehysvammaisten hieno juhla

PUOLITOISTA VIIKKOA sitten Tampereen tuomiokirkko täyttyi Kehitysvammaisten valtakunnallisen kirkkopyhän vieraista.

Juhlaa oli valmisteltu keväästä lähtien. Kehitysvammaiset eivät kovinkaan usein pääse tässä mittakaavassa tapaamaan toisiaan.

Tampereen seurakunnat ovat olleet edelläkävijöitä kehitysvammatyössä. Epilän toimintakeskus vihittiin käyttöön vuoden 1972 syyskuussa. Jo tätä ennen kehitysvammaisille oli kerho. Nykymuotoiseksi toiminta muuttui vuonna 1988.

Tamperelaiset halusivat luoda vieraille juhlan, jota voisi muistella pitkään. Jumalanpalveluksen jälkeen juhla jatkui Tampere-talossa, missä syötiin ja kahviteltiin. Sen jälkeen oli vielä puheita ja tervehdyksiä. Hempan Pumppu ja La Strada panivat parastaan ja saivat suurimmat aplodit.

MARGIT NYMANIN saarna Tuomiokirkossa Kehitysvammaisten valtakunnallisena kirkkopyhänä on kuultavissa osoitteessa www.tampereenseurakunnat.fi/soitasaarna

Marja Rautanen

Hannu Jukola

Jatkis tarjosi maistiais

– Tosi mukavaa oli. Torpalla oli paljon ihmisiä tutustumassa toisiinsa. Tämä oli maistainen riparin päätteeksi, ja siitä alkaa isosen oleminen.

Näin kuvaili Messukylän ripipikoulun jatkoviikonloppua **Saana Niemi**, joka on kolmen isoskesän jälkeen suuntaamassa apuopettajaksi.

Ensimmäisenä iltana oli tarjolla musiikkia ja toisena nuorten teuttamaa iltaohjelmaa. Kanavissa kokeiltiin ulkoleikkejä ja askartelua sekä harjoiteltiin päättelykykyä ryhmissä.

Jatkikselle osallistui 250 nuorta. Kaikki eivät ole tulevia isosia, mutta joukosta kasvanee myös lastenleirien vetäjiä.

Niemen mielestä kokoontumisen leirille tuntemattomien ihmisten kanssa avartaa.

– Joka kerta olen oppinut jotakin uutta.

Asta Kettunen

Hattumummot lahjoittivat

Mummon Kammarin hattumummot ovat vuosien saatossa tehneet kymmeniä tuhansia miniatyyrihattuja, joiden tuotto on mennyt lyhentämättömänä Tays:n lasten teho-osastolle. Summa on kaikkiaan yli 72 000 euroa.

Nyt hattumummoja on enää viisi. Heistä kaksi, **Aune Kutonen** ja

Saana Niemi

Messukylän pirteät jatkislaiset kokoontuivat ryhmäkuvaan leirin lopuksi.

Liisa Nysten, luovuttivat lasten teho-osastolle mittavan shekin.

Hattumummot saivat alkunsa 20 vuotta sitten nyt jo edesmenneen sotelesken **Eira Rajamäen** ideasta. Hän saapui Mummon Kamhariin mukanaan muutamia suloisia pikkuhattuja. Niistä koottiin näyttely, joka ihastutti ihmisiä niin paljon, että hattuja haluttiin ostaa. Eira halusi ohjata tulot tamperelaisille lapsille.

Pimee Hölkkä veti nuoria

Leikkimielinen suunnistuskilpailu osoitti jälleen vetovoimansa. Rajalan leirikeskuksen ympäristössä kisaili yhteensä 107 nuorta eri puolilta Tamperetta.

Pimeen Hölkkän reitillä kahden päivän aikana matkaa kertyi vajaat 20 kilometriä.

Kärkihankkeiden eteneminen?

Olen yrittänyt seurata kärkihankkeiden etenemistä. Ainoa, josta on uutisoitu, on rakenneuudistus. Yhtymässä ja sen viestinnässä tuntuu täysin unohtuneen, että kärkihankkeita on muitakin. Näistä on niukasti tietoa jopa yhtymän nettisivuilla.

On turhauttavaa lukea Kirkkosanomien pääkirjoituksesta syy-

listämistä siitä, että rakenneratkaisusta on valitettu. Olisin kiinnostuneempi tietämään muista kärkihankkeista. Miten on edistynyt jumalanpalveluksiin keskittynyt hanke? Onko muutama hääyö ollut koko 'monipuolistuva jumalanpalveluselämä' -hanke? Entä mitä seurakuntalaisten yhteisiä olohuonei-

ta suunnitteleva työryhmä on saanut aikaan?

Mielestäni on nurinkurista, että talouden tiukentuessa keskitytään organisaatioon eikä työn sisältöön. Tästäkö voi tavallinen seurakuntalainen saada toivoa ja uskoa arkeen?

Riitta Paajanen

Kiitos palautteesta!

Kärkihankkeista on tiedotettu etenkin muille tiedotusvälineille, mutta juttuja on ollut myös Kirkkosanomissa. Pahoittelemme, jos tietoa ei ole tullut riittävästi.

Kärkihankkeet ovat edenneet vuonna 2012 hyvinkin toivoa ja yhteistä tekemistä edistävällä tavalla. Tänä vuonna käynnistettiin kaksi kärkihanketta Kirkkopolku-hankkeen Parasta pienille ja Monipuolistuvan jumalanpalveluselämän Parasta pareille -osakokonaisuuksilla. Molemmissa on huomio kiinnitetty ennen kaikkea kirkollisiin toimituksiin: vihkimiseen ja kasteeseen sekä näiden ympärillä tapahtuvaan seurakunnan vuorovaikutukseen.

Hyviä ja opettavia kokemuksia on saatu, esimerkkeinä juuri Hääyö ja Aamukaste-tapahtumat.

Näitä hankkeita esitetään jatkettavaksi ensi vuonna. Samalla ollaan käynnistämässä kolmea uutta hanketta niistä syksyn aikana työstettävillä rajatuilla osakokonaisuuksilla: Uudet jaot, Bränditakomo ja Nuoret aikuiset.

Kaikkien hankkeiden taustalla on yhdessä etsitty jäsenlähtöistä suunnittelua ja toiminnan tapaa. Tätä kehitystä jatketaan ja vahvistetaan kaikilla tasoilla. Tavoitteena on, että yhä useampi tamperelainen voisi löytää itselleen sopivan seurakuntayhteyden tavan.

Olohuone-hanke on tällä hetkellä hieman odottavassa tilassa, sen edistäminen edellyttää lähikirkko-ajattelun etenemistä rakenneratkaisun kautta. Silti se on otettu huomioon tausta-ajatuksena olemassa olevien toimintojen suunnittelussa ja toteuttamisessa.

Olemme hyvin toiveikkaita, että tänä vuonna saadut kokemukset ja uudet alut heijastuvat hyvällä tavalla seurakuntaelämään Tamperella ja sitä kautta tamperelaisten parhaaksi.

Jussi Laine

Kärkihankekoordinaattori

Kirjoita yleisönosastoon! Mielpide saa olla enintään 1200 merkkiä ilman välilyöntejä tai vajaa puoli liuskaa. Kirjoittaja voi käyttää nimimerkkiä, mutta nimi ja yhteystiedot tulee mainita. Ne jäävät vain toimituksen tietoon. Lähetä kirjoituksesi sähköpostitse: tampereenkirkkosanomat@evl.fi tai osoitteeseen Tampereen Kirkkosanomat, toimitus, PL 226, 33101 Tampere.

Sanottua

➤ Kirkkojen vertikaalisuus, ylöspäin kohoaminen antaa ajatukselle voimaa.

Professori, tanssitaiteilija **Jorma Uotinen**
Sana 13.9.

➤ Jo luomisen aamuna asetettiin sapatti, levon päivä mutta myös jumalanpalveluksen päivä. Mei-

dän pitää uudestaan löytää se ajatus, että jumalanpalveluselämässä kiinni roikkuminen on normaali osa kristittyä olemista. Se on kasteessa annetun kunniallisen kutsun elämistä todeksi. Sieltä usko ja rakkaus saavat voimaa. Mistä muusta ne saisivat?

Piispa **Jari Jolkkonen**
Capitol 2/2012

➤ Työyhteisöt ovat aikuisten yhteisöjä, joissa ketään ei saa ruokkia tuttipullolla. Jos jokainen työyhteisön jäsen ottaa tehtäväkseen kasvaa aikuiseksi ja kunnioittaa toista, arjesta voi tulla hiukan nykyistä parempi.

Päätoimittaja **Lahja Pyykönen**
Kirkko ja koti 5.9.

Barbara Čerina (vas.) johdattelee Aurinkoklubin porukkaa gospel-lattareiden maailmaan. Mari Tuominen, Kim Välimäki ja Sanna Peltoniemi nauttivat liikunnasta ja musiikista.

Myötätuulen syksy on täynnä intoa

Tampereen seurakuntien yhteinen vammaistyö on uudistunut ja saanut uusia tiloja. Koko toiminnasta käytetään nyt nimeä Myötätuuli.

Syksyn toiminta on jo alkanut uusissa tiloissa Iidesrannan seurakuntakodissa, osoitteessa Iidesranta 5. Kohtaamispaikka Myötätuuli toimii edelleen näkövammaistyön keskuksena Tammelantorin laidalla, osoitteessa Ilmarinkatu 10.

– Syksy on alkanut innostavissa merkeissä, sillä uudet tilat ovat iso harppaus ja hieno mahdollisuus vammaistyölle. Iidesranta on fyysisesti saavutettava eli rakenteellisesti esteetön. Meillä on vihdoin sopiva kokoontumispaikka eri tavoin liikuntarajoitteisille ihmisille, hymyilee Myötätuulen johtaja, johtava erityisdiakonian viranhaltija **Liisa Hoikkanen**.

Toiminnan lähtökohtana on seurakuntien strategia ja sen kärkihanke, seurakuntalaisten olohuone. Tavoitteena on Myötätuulen ja Iidesrannan vahvistaminen kohtaamispaikoiksi, joihin on helppo tulla.

– Tarkoituksena on tarjota seurakuntalaisille mahdollisuus evankeliumin kuulemiseen esteettömästi. Tarjoamme osallisuuden, tasavertaisen hyväksymisen sekä vertaistuen kokemusta.

Toiveita kuunnellaan

Iidesranta soveltuu hyvin nuoris- ja perhetyöhön. Siellä kokoontuu jo vakiintuneita ryhmiä, kuten Aurinkoklubi sekä viittomakielinen perhekerho.

– Tarkoituksena ei ole täyttää paikkoja toiminnalla heti aamusta iltaan, vaan nyt on mahdollisuus erilaisille kokeiluille ja uusille ryhmille. Esimerkiksi viittomakieliset ovat toivoneet paikkaa, jonne he voivat tulla päiväsaikaan tapaamaan toisiaan. Iidesrannassa on nyt mahdollisuus vapaamuotoiselle kohtaamiselle, suunnittele Hoikkanen.

Kohtaamispaikka Myötätuuli on toiminut Tammelantorin kuppessa jo 14 vuotta. **Tuula Laitisen** jäätyä eläkkeelle työhön perehtyy parhaillaan näkö- ja kuulovammaistyöstä vastaava diakonissa **Helena Kuisma**.

– Myötätuuli jatkaa toimintaansa normaaliin tapaan. Se on ennen kaikkea näkövammaisten aikuisten ja ikäihmisten kohtaamispaikka. Lisäksi tiloissa kokoontuu Kalevan seurakunnan ryhmiä.

Kuisma kiittää Myötätuulen vapaaehtoistyöntekijöitä, jotka ovat edelleen innokkaasti mukana. Kaikki uudet vapaaehtoistyöntekijät ovat lämpimästi tervetullei-

ta mukaan toimintaan sekä Myötätuuleen että Iidesrantaan.

Yhteinen vammaistyö on saanut kaksi uutta työntekijää. Kuurojen diakonissa **Sirpa Toivo** vastaa viittomakielisestä työstä ja diakoniaavustaja **Maarit Leppänen** huolehtii monista käytännön asioista sekä Iidesrannassa että Myötätuulessa.

Nuorisotyöstä vastaa edelleen **Mari Tuominen**. Omaishoitajatyön ohjaajana toimii **Kyllikki Kautto**. Toimistotyöntekijä **Anita Kuusela** kuuluu hallinnollisesti diakonia-keskukseen.

Kirsi Airikka

Syksyn toimintaa:
Tupaantuliaiset 12.10. klo 12–16 Iidesrannan seurakuntakodissa, Iidesranta 5.
Avointen ovien päivä 18.10. klo 12–18 Myötätuulessa, Ilmarinkatu 10.
Gerontologian professori Marja Jylhä luennoi klo 13.
Näkö- ja kuulovammaisten diakonissan Helena Kuisman vastaanotto: ma klo 14–16, to ja pe klo 10–12 Myötätuulessa
Kuurojen diakonissan Sirpa Toivon vastaanotto: ti klo 10–12 Myötätuulessa, ke klo 15–16 Iidesrannassa

Gospel-lattarit vetonaulana Aurinkoklubissa

On tiistai-ilta Iidesrannassa. Yhteisen vammaistyön kerho Aurinkoklubi on juuri alkamassa seurakuntakodissa. Yhteistyökumppaneina ovat Kehitysvammaisten Tuki -yhdistys sekä Nuorten Naisten Kristillinen Yhdistys.

Porukkaa saapuu takseilla ja eteisessä tervehditään iloisesti. Sitten väki siirtyy nauttimaan diakoniatyöntekijä Mari Tuominen ja vapaaehtoistyöntekijänä toimivan kerholaisen **Elina Heinämäen** laittamia tarjoiluja. Toimittaja otetaan ystävällisesti vastaan.

Pirkkalassa asuva Heinämäki on käynyt kerhossa jo vuosia.

– On kiva, että kerho järjestetään nykyisin joka tiistai. Olen saanut täältä paljon uusia ystäviä.

– Kerhossa seurustellaan, kuun-

nellaan musiikkia ja tehdään käden-taitojuttuja. Jokaiseen kertaan kuuluu myös hartaus, kertoo **Aino Tam-misto**, joka toimii apuohjaajana **Jan-ne Lehtisen** kanssa. He huolehtivat yleensä musiikkitarjonnasta.

Johanna Ojalampi on kerhon vakikävijöitä.

– Tykkään käydä täällä, koska täällä tapaa ystäviä. Joskus voitaisiin järjestää levyraati, ideoi Ojalampi. **Liisa Hoikkanen** kuuntelee keskustelua vieressä ja kirjaa ehdotuksen muistiin.

Tänään kerhossa on luvassa uusi ohjelmanumero, gospel-lattarit. Musiikkina käytetään liikuntaan ja tanssiin sopivaa hengellistä nykymusiikkia, kuten esimerkiksi salsaa, sambaa ja reggaetonia. **Sanna Peltoniemi** on tullut tutustumaan

kerhoon ensi kertaa juuri gospel-lattareiden houkuttelemana. Muutamia muitakin uusia kerholaisia on saapunut paikalle.

– Muistakaa, että tämän pitää olla hauskaa. Ei tarvitse tehdä hampaat irvessä, evästää Tampereen NNKY:n gospel-lattariohjaaja **Barbara Čerina**. Hän lausuu alkurukouksen ja aloittaa käsin pyörittelyn.

Ryhmä osallistuu jumppaan eikä monikaan ujostelee valokuvaajaa. Myös **Kim Välimäki** nauttii musiikista. Kun pehmeät lattarisävelmät alkavat soida salissa ja **Mari Tuominen** ottaa häntä kädestä, miehen vartalo alkaa keinua musiikin tahtiin. Silmistä paistaa hymy.

Kirsi Airikka

Nuoret kannustavat juttelemaan tuntemattomalle

Joukko tamperelaisnuoria on ideoinut kampanjan *Puhu randomille*. Tampereen katukuvasakin näkyvä tempaus alkaa 10. lokakuuta.

– Tarkoituksena on rohkaista ihmisiä ottamaan kontaktia ja juttelemaan ihan outojen ihmisten kanssa vaikka bussipysäkillä. Joskus olisi kiva lähestyä jotakin mukavan oloista tyyppiä, mutta ei kehtaa siinä pelossa, että toinen pitää ihan kummana. Yleensä juttusille tulevat vain humalaiset ihmiset tai yksinäiset vanhukset, miettii **Joni Viitanen**, joka on ideoinut kampanjan yhdessä **Noora Lahdenperän**, **Ira Tikkanen** ja **Miro Hangasmäen** kanssa.

– Toinen hyvä esimerkki on kaupan kassajono, jossa ei yleensä jutella muiden jonottajien tai edes kassatyöntekijän kanssa. Monet eivät edes tervehdi kassaa tai kiitä pois lähtiessä. Olisi hyvä, jos ihmiset mieltisivät hyviä tapoja ja sitä, miten toisia ihmisiä kohtaan tulisi käyttäytyä, lisää Ira Tikkanen.

Ihan tyystin toivottomia tamperelaiset eivät sosiaalisilta tai-

doiltaan ole, sillä nuoret muistavat ainakin yhden myönteisen tapauksen viime talvelta.

– Ihmisiä ja busseja oli jumissa kovan lumimyräkän takia. Silloin monet ihmiset alkoivat jutella keskenään ja päivitellä tilannetta, muistaa Ira Tikkanen.

Nuorten taustatukena on erityisnuorisotyöntekijä **Lilla Haapakoski** Tampereen kaupungin nuorisopalveluista.

– On aivan huippua, että nuoret ovat itse ideoineet tällaisen yhteisöllisyyteen ja suvaitsevaisuuteen kannustavan kampanjan! Olisi hienoa, että kampanjasta tulisi perinne.

Tavoitteena on, että Puhu randomille -kampanjaa mainostetaan esittein kaupungilla ja Tampereen Kaupunginliikenteen busseissa lokakuussa.

Kampanjaa voi seurata myös nuorisopalveluiden sivuilla: www.nuorentampere.fi tai Facebookissa: www.facebook.com/PuhuRandomille

Kirsi Airikka

Noora Lahdenperä (vas), Ira Tikkanen, Miro Hangasmäki ja Joni Viitanen näyttävät, että vieruskaverille jutteleminen on ihan helppoa. Tuiki tuntemattomallekin ihmiselle voi ruveta juttelemaan.

Herätys!

Mihin Naisten Pankin lainatuotot menevät?

TV1:n Ulkolinjan dokumentissa *Mikrolainojen nurja puoli* kerrottiin mikrolainojen ajaneen monet kehityksessa perikatoon. Vastuullinen Lahjoittaminen -yhdistys palkitsi vapaaehtoisverkosto Naisten Pankin Vuoden 2012 varainhankkijana.

Miten Naisten Pankin lainat eroavat mikroluottopankkien lainoista, Kirkon Ulkomaanavun (KUA) viestintäpäällikkö Maija Sankari?

– Alalla on toimijoita, joiden ensisijainen tarkoitus on voiton tuottaminen omistajille. Lainoja annetaan naisille ottamatta selville, ymmärtävätkö nämä, mihin sitoutuvat.

– Naisten Pankin hankkeissa on toisilleen tuttujen omistamia ja hallinnoimia 15–30 hengen säästö- ja lainaryhmiä, jotka päättävät itse pankin säännöistä.

– Naisten Pankki antaa kyläpankeille pienen pesämunan, jota ei tarvitse maksaa takaisin. Ryhmä itse hoitaa perinnän. Takaisinmaksun jälkeen koko pääoma jaetaan lainoina eteenpäin. Ryhmä päättää keskenään korkotason, joka yleensä jää alemmaksi kuin muilla rahalähteillä.

Millaisia lainaehdot ovat?

– Naisten on selvítettävä, mihin tarkoitukseen he lainaa hakevat. Lainaa vastaan on oltava vakuudet tai ryhmän takaus. Usein ehtona on myös, että ensin on pystyttävä säästämään osa lainasummasta. Monissa ryhmissä on erillinen sosiaalinen rahasto, josta voidaan antaa korottomia lainoja esimerkiksi sairastapauksessa.

– Laina maksetaan takaisin yhteisesti sovitussa ajassa.

– Olen itse tutustunut ryhmän toimintaan Ugandassa. Siellä laina-aika oli aluksi kuukausi. Naiset hankkivat lainalla jotain, jonka myivät pienellä voitolla. Myymiseen meni yleensä aikaa viikko. Vähitellen lainasumma kasvoi, ja takaisinmaksu saattoi olla esimerkiksi kuuden kuukauden päästä.

Miten onnistumista seurataan?

– Paikalliset yhteistyökumppanit raportoivat tuloksista. Myös KUA:n työntekijät tekevät seurantamatkoja hankkeisiin.

Asta Kettunen

Lue lisää: www.tampereenkirkkosanomati.fi

Liikunta kehittää ihmistä monipuolisesti

Ennen lapset ja nuoret kysivät yhteen kokoontuessaan, mitä pelataan. Nyt varsinkin nuoret pojat kysyvät, mitä pelejä toisella on. Näin Kuopion piispa **Jari Jolkkonen** pohti ajan muuttumista Helsingissä Gloria Patri -jalkapalloturnauksen yhteydessä järjestetyssä paneelikeskustelussa.

– Minusta nämä kaksi kysymystä kuvaavat osuvasti ruumiinkulttuurissa ja yhdessä olemisen tavoissa tapahtuneita muutoksia. Sadassa vuodessa ihmisten median kulu-tukseen käyttämä aika on kaksinkertaistunut aina 25 vuoden välein. Kymmenen viime vuoden aikana

räjähdysmäinen kasvu on tapahtunut nimenomaan tietokoneella pelaamiseen käytetyssä ajassa.

Kirkon liikunta- ja urheiluneuvottelukunnan puheenjohtajana toimivan Jolkkosen mielestä voikin kysyä, onko tietokonepelaaminen pääsemässä niskan päälle. Samalla hän totesi, ettei tarkoita kuitenkaan demonisoida tietokonepelejä.

Jolkkonen tähdensi liikunnan kehittävän ruumiin, aivojen ja tiedollisten taitojen lisäksi monia muitakin asioita.

– Parhaimmillaan ja oikein käytettynä liikunta kehittää myös yhteisen elämän taitoja. Se vahvistaa

itsetuntoa, auttaa kestämaan pettymyksiä, vahvistaa yhteisöllisyyttä ja ehkäisee syrjäytymistä.

Yhdistävä tekijä

Keskustelussa nousivat esiin myös urheiluharrastusten kalleus ja se, onko liikunta liian kilpailullista. Piispa uskoi, että nuorille tekee hyvää olla mukana tavoitteellisessa kilpailutoiminnassa. Samalla tarvitaan lisää matalan kynnyksen urheilutoimintaa, jossa tavoitteellisuus ei korostu.

Myös seurakunnilla voi olla rooli matalan kynnyksen urheilus-

Paneelikeskusteluun osallistuivat muun muassa piispa Jari Jolkkonen ja kansanedustaja Antti Kaikkonen.

Mikä on oikea suunta? FC Pappien Miika Hynninen harhauttaa Eduskunnan urheilukerhon Antti Kaikkosta (oik.) ja Matti Hirvosta (vas.). Ottelu päättyi FC Pappien 2-1 -voittoon.

PS Suurella Sydämellä seitsemäs Gloria Patri -turnauksessa

Kirkollinen Gloria Patri -jalkapalloturnaus pelattiin jo 20. kerran. Tamperealainen PS Suurella Sydämellä sijoittui seitsemänneksi. Helsingissä pelatussa turnauksessa oli yhdeksän kirkon joukkuetta eri puolilta Suomea.

Alkulohkossa Suurella Sydämellä hävisi tulevalle voittajalle, helsinkiläiselle Mooseksen Potkulle niukasti 0–1 sekä kolmanneksi sijoittuneelle espooalaiselle FC Ristisyötölle 0–2. Sijoitusotteluissa Suurella Sydämellä voitti Kotimaan Kanuunat 1–0 ja Mikkelin Miekat 3–0.

– Alkulohkon peleissä kovat vastustajamme veivät meiltä ajan ja tilan pois. Meillä ei ollut riittävästi pelinopeutta. Kahdessa viimeisessä pelissä onnistuimme pelaamaan rauhallista syöttöpeliä. Juoksuvoimaa meillä oli turnauksessa riittävästi, puolustajana pelannut **Kimmo Reinikainen** analysoi.

Seurakuntien joukkueet koostuivat lähinnä työntekijöistä. Mukana oli myös luottamushenkilöitä ja seurakunta-aktiiveja.

– Gloria Patri on hengeltään hieno tapahtuma. Pelaajat ovat viihtyneet ja kokeneet tapahtuman tärkeäksi. Monet tulevatkin turnaukseen vuosittain, Nokian seurakunnan kappalaisena työskentelevä Reinikainen kiteyttää.

Gloria Patri pelattiin Sonera Stadiumin vieressä olevilla nurmi- ja tekonurmikentillä 31. elo-

PS Suurella Sydämellä joukkueen Kimmo Lampimäki yrittää tehdä maalin, Mikkelin Miekkojen maalivahti Juho Karjalainen yrittää estää. Tällä kertaa maali jäi syntymättä.

kuuta. Finaalissa lähinnä nykyisistä ja entisistä teologian opiskelijoista koostuva Mooseksen Potku (MoPo) voitti kuopiolaisen Piisbailaajat 2–1.

Papit voittivat 2-1

Ennen juhlaturnauksen alkua Olympiastadionilla pelattiin joukkueiden pelaajista kootun FC Pappien ja Eduskunnan urheilukerhon välinen ottelu, jonka papit voittivat 2–1. Reinikainen pelasi myös tuossa ottelussa.

PS Suurella Sydämellä aikoo osallistua Gloria Patri -turnaukseen

myös ensi vuonna. Reinikaisen mukaan yhteisharjoittelu jäi ennen tämän vuoden turnausta niukaksi.

– Treenejä pidettiin keväästä lähtien arkinen päiväsaikaan, ja monella oli vaikeuksia ehtiä pelaamaan.

– Ainakin itsellä on kyse myös siitä, ettei vaan tule lähdettyä pelaamaan. Sitten kun kentällä on ja pallottelee, ajattelee: ”ai hitsi miten kivaa tämä on, miksei tätä tee useammin?” Ehkä ensi keväänä saamme kentälle kirjaamaan ison kasan työntekijöitä.

Juhana Unkuri

Urheiluyhteistyöstä John Vikström -palkinnot

Gloria Patrín iltatilaisuudessa jaettiin ensimmäistä kertaa John Vikström -palkinto, joka myönnetään merkittävästä työstä kirkon ja urheilun yhteistyön kehittämiseksi.

Palkinnon saivat Tampereen evlut. seurakuntien liikuntakäytävistä tekevä nuorisonohjaaja **Ari Santaharju**, Lahden Joutjärven seurakunnan lähetysseurakunnan teeri **Jari Koskinen** ja aiemmin pitkään Savonlinnan kristillisen opiston rehtorina toiminut **Teuvo V Riikonen**.

He ja heidän edustamansa organisaatiot ovat vastanneet vuosien mittaan seurakuntien jalkapallon SM-turnauksesta ja sen edeltäjätturnauksesta. Turnaus tavoittaa vuosittain runsaasti nuoria ja aikuisia ympäri Suomen yli

seurakuntarajojen ja tarjoaa matalan kynnyksen osallistua kirkon toimintaan.

Emeritusarkkipiispa oli itse jakamassa nimeään kantavan palkinnon. Lisäksi **Vikström** piti gaalan pääpuheen, jossa hän pohdi kirkon ja urheilun yhteistyötä.

Gaalassa järjestetyssä huuto-kaupassa oli tarjolla nimikirjoituksella varustettuja Suomen jalkapallomaajoukkuepelaajien paitoja. Suurin huuto oli **Teemu Pukin** signeeratusta pelipaidasta, joka vaihtoi omistajaa 999 eurolla.

Huutokauppa tuotti yhteensä lähes 3500 euroa Kirkon Ulkomaanavun (KUA) Itä-Afrikan työlle.

Juhana Unkuri

Kirkon kymmenen teesiä liikunnasta ja urheilusta

Kymmenen teesiä muistuttavat, että jokaisella on oikeus nauttia liikunnasta, urheilusta ja reilusta pelistä.

Teesit sopivat itsekseen tree-naajille, huippu-urheilijoille ja kasvaville junnuille. Ne toimivat muistisääntönä myös valmentajille, erotuomareille ja katsomossa istuville kannustajille.

1. Olet ihminen, olet arvokas.
2. Huolehdi liikunnasta ja terveydestä – hoidat Jumalan hyviä luomislahjoja.

3. Tue lapsen ja nuoren kasvua henkisesti, hengellisesti, fyysisesti ja sosiaalisesti.

4. Olet mallina lapsille ja nuorille – kannna kasvatusvastuusi!

5. Tunnista oikea ja väärä.

6. Hyväksy epäonnistuminen – osoita arvostusta myös katsomossa.

7. Tavoittele voittoa – iloitse menestyksestä.

8. Opi toisen ihmisen kunnioittamista liikunnan ja urheilun kautta.

9. Iloitse liikunnasta – nauti yhdessäolosta.

10. Liikunta on jokaisen oikeus.

Näkymättömät varjelijat keskellämme

Nikean uskontunnustusta käytetään joskus jumalanpalveluksissa tutumman apostolisen uskontunnustuksen sijaan. Siinä sanotaan: *”Me uskomme yhteen Jumalaan, kaikkivaltiaaseen Isään, taivaan ja maan, kaiken näkyvän ja näkymättömän Luojaan.”*

Moderni ihminen kykenee juuri ja juuri uskomaan Jumalaan – senhän voi perustella itselleen, että maailmankaikkeus vaatii jonkin syyn. Alkuräjähdyksessä piti olla joku, joka raapaisi tikun. Enkelit ja muu näkymätön maailma

(mitä se sitten ikinä onkin) sen sijaan on jotain vaikeammin sulatettavissa olevaa. Enkeleitä ajatellaan satuolennon tapaisina, lasten maailmaan kuuluvina asioina.

Jollain tasolla haluamme uskoa enkeleihin. *Suojelusenkeli* on tuttu ja liikuttava, rukouksenomainen laulu, jossa pyydetään, ettei lapsi koskaan irrottaisi otettaan enkelin kädestä. Maailma on vaarallinen paikka ja kaikesta rationaalisesta epäluulosta huolimatta haluamme uskoa, että kyllä joku huolehtii – edes lapsista. **Risto Kormi-**

lainen kirjoittaa kirjassaan Kirkkovuosi tutuksi: *”Usko avaa meille Jumalan näkymättömän, salatun puolen. Emme voi eikä meidän tarvitse loputtomasti selittää kaikkea.”*

Enkelipartioihin kohdistuvasta epäuskosta huolimatta varjelutyö on käynnissä jatkuvasti. Ota varjelus vastaan ja yhdy **Martti Lutherin** aamurukoukseen: *”Minä annan itseni, ruumiini, sieluni ja kaikkeni, sinun käsiisi. Pyhä enkeli olkoon kanssani, ettei paha vihollinen saisi minussa mitään valtaa.”*

Ravinnoksi

KULUVAN VUODEN AIKANA tällä palstalla ihmetellään erilaisia ruokaan ja kristilliseen uskoon liittyviä ilmiöitä.

VILJA

Viljapellolla tapahtuu luonnollista kiertokulkua: kylvetään, vilja kasvaa ja sato korjataan. Raamatun mukaan pelto symboloi ihmiselämää. Sitä synnyttään, eletään ja kuollaan. Pelto on maailma, jossa elämme.

Syksyllä ajankohtainen sadonkorjuu on vertaus paitsi kuoleman myös viimeisestä tuomiosta. Viimeisellä tuomiolla punnitaan sato eli kaikki se, mitä ihminen on elämässään tehnyt ja saanut aikaan. Viljantähtä kirkkoketekstiilissä kertoo siis jotain siitä, miten rajallista ihmiselämä on.

Kun Raamatussa puhutaan viljasta, kyseessä on useimmiten vehnä. Vanhemmassa kielenkäytössä puhuttiin nisusta. Vertauksessa rikkaviljastakin hyvä siemen oli vehnää. Viljaan ja sen viljelyyn liittyvät asiat olivat ihmisten jokapäiväistä arkea. Jeesus liitti sanomansa ihmisten arjen askareisiin: tu-tuin esimerkki tästä on kylväjäver-taus. (Matt.13:8, 18–23)

Tulevat pyhät

30.9. Jumalan sanansaattajat: Mikkelinpäivä

Päivän evankeliumi (Matt.18: 1–6 (7–9) 10) haikahtaa inhimilliseltä

kilpailutilanteelta. Kuka on kyvykkäin? Jeesuksen mukaan

taivaan valtakunnassa tarvitaan ihan toisenlaisia kykyjä kuin

ihmisyhteisössä. Tuon ajan lapsen tehtävä oli seuraamalla oppia

elämästä ja arjen tehtävistä. Lasta ei juuri arvostettu, eivätkä hänen

mielipiteensä olleet tärkeitä. Jeesus opettaa toisin: vain sellainen, joka

nyörtyy kuulemaan ja oppimaan kuin lapsi, on tervetullut Jumalan

valtakuntaan.

7.10. Rakkauden kaksoiskäsky

Rakkaus täyttää kuulemma lain vaatimukset. Pitäisi rakastaa

lähimmäistä ja kauimmaista. Pitäisi rakastaa itseään ja vielä

Jumalaakin – täydellä teholla. Jumala kutsuu meitä rakastamaan,

mutta tietää, miten vaikeaa se meille on. Kristityksi nimitetään

ihmistä, joka myöntää, ettei selviä yksin. Voimme rakastaa Jeesuksen

käskyn mukaisesti koko voimallamme vain, jos annamme Jumalan

auttaa. (Joh. 13: 31–35)

Helmi

Totisesti: ellette käänny ja tule lasten kaltaisiksi, te ette

pääse taivasten valtakuntaan. Se, joka nöyrtyy tämän

lapsen kaltaiseksi, on suurin taivasten valtakunnassa.

Ja joka minun nimessäni ottaa luokseen yhdenkin

tällaisen lapsen, se ottaa luokseen minut.

(Matt.18: 3–5)

Saako mies itkeä?

Sanotaan, että suomalainen mies ei itke. Taustalla lienee suomalaisen sisun ja itsepäisyyden taakka. Ehkä sitä pidetään myös oikean miehisyyden merkinä, että mies ei nyyhkytä. Miehen itku ja itkemättömyys on myytti, jota kaikki vartioivat. Erityisesti se on median mieleen, jos yksikin kyynel kirpoaa miehen silmäkulmaan. Siitä tulee uutinen. Sillä mies latis-tetaan epäkelpoon joukkoon. Sama kohtalo on toki kaikilla julkisuuden henkilöillä, olkoot miehiä tai naisia. Tunteita ei saisi olla.

Itku on kuitenkin osa ihmistä ja hänen psyykettään, samalla tavalla kuin nauru. Molemmat näkyvät myös silmistä. Ovathan silmät sielun peilinä. Joskus itketään ilosta ja joskus surusta. Ihmisestä, joka näyttää tunteensa itkuna ja ilona, kumpuaa ihmeellinen lämpö. Hän on aito persoona, jonka seurassa on hyvä olla.

Raamatussa kehoitetaan, että iloitkaa iloitsevien kanssa ja itke-kää itkevien kanssa (Rm.12:15). Sa-

malla lailla kuin jaamme tunteemme ilossa, voimme ne jakaa myös surussa. Suomalainen sananlasku-kin sanoo, että jaettu ilo on kaksin-kertainen ilo ja jaettu suru on puoli surua. Se on aitoa yhteiselämää ja toinen toisesta välittämistä. Joskus kuulee sanottavan, että ”en voi tulla sinne, minua alkaa kuitenkin itkettää.” Vastaa sinulle: ”tule vain, teet läsnäolollasi kuolleet eläviksi!”

Taitaa olla niin, että nykyajan suorituspainee kahlitsevat persoonallisuutemme. Joskus kuitenkin on myös murheita ja itkettää. On vaikeuksia, pettymyksiä ja mieli maassa. Silloin on tarve puhua tun-teistaan ja on oikeus myös itkeä. Kyyneltä ei tarvitse hävetä. On arvokasta, jos meillä on edes yksi ihminen, jonka kanssa voin olla oma itseni ja jakaa iloni ja suruni. Eihän ihminen ole mikään nukke, vaan elävä Luojan luoma persoona, jota joskus naurattaa ja joskus itkettää.

Eero Nieminen

Tuomas Koskialho

Ota onkeesi

Kerran mieskuorolainen, aina mieskuorolainen

Valtakunnallinen Seniorimieskuorotapahtuma järjestetään Tampereella lauantaina 6. lokakuuta kello 14 Tampere Areenalla. Viiden kerran järjestettävässä tapahtumassa ovat Tampereelta mukana Mieskuoro Kelot sekä Mieskuoro Laulajien seniorikuoro Konkelot.

Tapahtumaan on ilmoittautunut 16 kuoroa ja noin 450 laulajaa. Kuorot esittävät kaikkiaan 40 mieskuorolle sovitettua teosta,

joista yhteisesti kolme.

Joka toinen vuosi järjestettävä tapahtuma on laulajille ainutkertainen tilaisuus tavata muita seniorilaulajia.

– Uskon, että konsertista tulee mieliinpainuva niin yleisölle kuin laulajille, sanoo kuorotapahtuman järjestelytoimikunnan puheenjohtaja **Jorma Jokilehto**.

Konserttiliput, 10 euroa, ovelta ennen konserttia.

Kamarimusiikkia Tuomiokirkossa

Tuomiokirkon Iltamusiikkisarja jatkuu sunnuntaina 30. syyskuuta kello 18 kamarimusiikilla.

Kokoonpanossa soittavat viulisti **Tero Latvala**, käyrätorvisi **Annu Salminen** ja urkuri **Matti Hannula**. Konserttiin on vapaa pääsy, käsiohjelma maksaa 10 euroa.

Tero Latvala opiskeli viulunsoittoa Sibelius-Akatemiassa. Ura ammattimusiikkona alkoi pestillä Suomen Kansallisop-
peran orkesterin toise-

na konserttimestarina vuonna 1988. Nyt Latvala toimii Sinfonia Lahden ensimmäisenä konserttimestari-

na, ja viime kaudella hänet nähtiin myös Tampere Filharmonian riveissä.

Latvala on soittanut useiden kaupunginorkesterien so-

Tästä syksystä lähtien Annu Salminen toimii soolokäyrätorvistina Turun filharmonisessa orkesterissa.

listina ja levyttänyt muun muassa **Vivaldin Vuodenajat** Vox Artis -kamariorkesterin kanssa. Espoon kaupunki luovutti hänelle taidepalkinnon tammikuussa 2002.

Annu Salminen on toiminut orkesterimusiikkona Radion sinfoniaorkesterissa, Kairon sinfoniaorkesterissa ja Lappeenrannan kaupunginorkesterissa.

Solistina hän on esiintynyt muun muassa Sibelius-Akatemian sinfoniaorkesterin, Kairon sinfoniaorkesterin, Oulun kaupunginorkesterin, Pori Sinfoniettan, Jyväskylän Sinfoniettan sekä Lappeenrannan kaupunginorkesterin kanssa kantaesittäen muun muassa **Kalevi Ahon Käyrätorvikonserton** tammikuussa 2012.

Konserttitarjotin

Hengellistä kuorolaulua kokeneemmallekin kuulijalle

Braxen-kuoro konsertoi 7. lokakuuta kello 15 Tuomiokirkossa.

Kuorolaiset tulevat ympäri Suomea ja eri seurakunnista. Kuoron johtaja **Juha Törmä** on Tampereelta. Kaikilla on kuitenkin yhteinen intohimo: laulaa Jumalan rakkaudesta ja armosta.

Kuoron ohjelmisto koostuu uusista ja vanhoista hengellisistä lauluista, uusilla sovituksilla ja tuoreella ilmeellä höystettynä. Suurin osa lauluista esitetään ilman säestystä (acapella), jolloin lauluille ja niiden sanomalle jää runsaasti tilaa. Lisätietoa kuorosta: www.braxenkuoro.fi

Lounasmusiikkia ke 3.10. klo 12 Aleksanterin kirkossa
Lotta Harju, viulu ja **Marjukka Eskelinen**, piano

Yhteislaulutilaisuus 60 + su 30.9. klo 16 Pispalan kirkko
Laulattajana toimii ja laulujen taustoista kertoo **Juhani Marjokorpi**.

Liikuntarajoitteiset

Kuulokojeet

Eläinystävät näyttämöllä

Tampereen musiikkikoulujen lapset ja nuoret tuovat yli 200 esiintyjän voimin Tampere-talon Pienen salin näyttämölle eläinystäviamme karhusta kimalaiseen sunnuntaina 7. lokakuuta kello 15.

Mukaansatempaava koko perheen konsertti alkaa jo sisääntuloaulassa, missä yleisö otetaan vastaan puhallinorkesterin sävelin ja saatellaan konserttisaliin djemberumpujen tahdissa.

Tapahtuman tuottavat Tampere-talo ja Lasten Tampere. Musii-

kin, laulun ja tanssin tuovat näyttämölle Tampereen Musiikkiakatemian musiikki- ja tanssiopistot,

Pirkanmaan musiikkiopisto, Tampereen Suzukikoulu, Musiikkikoulu **Maija Salo**, Tampereen ev.lut. seurakuntien musiikinopetus ja Hennerin leikkitoimintakeskus. Tilaisuudessa julkistetaan ”Vuoden Veturi”.

Vajaan tunnin kestävään konserttiin saa lippuja Lipputoimistosta.

Piccolon Lapsikuoro leireilee omin lauluin

Piccolon Lapsikuoron Omien laulujen leirillä 28.–29. syyskuuta ohjaajavieraana on **Mari Torri-Tuominen** Lasten Keskuksesta. Leirillä lauletaan muun muassa materiaalia tulevasta uudesta Lasten virsikirjasta.

Kukkolan leirikeskuksessa Pälkäneellä pidettävälle leirille osallistuu myös vanhempia ja perheitä.

Ensimmäistä kertaa kokeillaan sitä, että leirille on mahdollisuus osallistua myös liittymättä kuoroon. Samalla tarjotaan uudenlaisen mahdollisuus kokeilla ja aloittaa kuoroharrastus.

Lisätietoja: heikki.hinssa@evl.fi, p. 0400 538 209.

”Lähdetään hengittään elämää”

Mikä onkaan parempi tapa uppoutua hyviin muistoihin kuin kahvikupillisen äärelä hyvän ystävän kanssa? Bass’n Helenin **Harri Heleniuksen** sekä jo lopettaneen Terapiayhtyeen **Antti Honkkilan** kohtaaminen koostuu yhdestä lämpöisestä karhunhalauksesta, kymmenistä naurunpyrskähdyksistä, sadoista sanoista ja ehkä jopa joistain kostuneista silmäkulmista.

Paljon iloa ja eloa on mahtunut myös yhtyeiden osin yhteiseen historiaan, josta Bass’n Helenin mittariin täyttyy nyt 20 vuotta.

– Bass’n Helen perustettiin Nokialla vuonna 1992, ja Tampereella saatiin paljon tukea eri tahoilta treenaamisen ja keikkojen mahdollistamiseksi. Treenikämpäkuvi-
oissa oltiin Terapiankin kanssa tekemisissä, ja paremmin tutustuimme yhteisillä keikkareissuilla, miehet muistelevat.

Matkat olivat täynnä hauskuutta, kun toisille viriteltiin jatkuvasti pienempää ja suurempaa jäynää. Kerran muun muassa Bass’n Helenin keikalla kesken ”*Laihat eväät*”-kappaletta lavalle ilmestyi rivistö kumikaljuisia Terapien miehiä matkimaan Heleniuksen omalatuista koreografiaa.

Yhtyeiden jäsenistö on myös tuuraillut toisiaan tarvittaessa: Helenius lauloi muutamat keikat **Lasilan Petrin** tilalla musta peruukki päässään. Jekuista huolimatta yhtyeillä on paljon hyvää sanottavaa toisistaan:

– Meistä ei oikein voisi edes puhua samassa yhteydessä, sen verran taitavampia soittajia he Bass’n Helenissä ovat, vaatimaton Honkkila tuumii. Hän lisää, että heillä on syvä kunnioitus toisen työtä kohtaan, ja on ollut hienoa tehdä töitä yhdessä.

– Petriä tuuratessani opettelin Terapien laulujen sanat, ja viimeis-

tään silloin olin todella vaikuttunut heidän sanoituksistaan. Terapia oli tinkimättömästi omaleimainen yhteys, pohtii puolestaan Helenius.

Kuinka pysyä koossa 20 vuotta?

Bass’n Helenissä on mietitty useaan kertaan, onko bändi sama, vaikka miehistö vaihtuu. Kahden tunnetuimman kokoonpanon eli 90-luvun lopun ja 2000-luvun miehistöjen lisäksi myös muita kokonaisuuksia on ollut. Heleniuksen veljeksistä **Olli** esitti yleisessä keskustelussa yhden ratkaisun: niin kauan kuin Harri jatkaa, on Bass’n Helen olemassa.

– Mietimme aina, että ei tehdä tästä työtä ja tämä ei saa ruveta ahdistamaan. Luonnollista on, että ihmiset siirtyvät muihin juttuihin.

Hän tuumii, että samana Bass’n Helenissä on pysynyt läpi vuosien laulaja ja laulajan kampauss.

Musica-kuoron raikkautta Pispalassa

Arnold Leherer

Jyväskylän Musica-kuoro konsertoi Pispalan kirkossa lauantaina 29. syyskuuta kello 18. 35-vuotias kuoro laulaa konsertissa Kostiaisen säveltämää hengellistä musiikkia sekä virsisovituksia. Konsertin ohjelmistosta löytyy myös muun muassa **Morten Lauridsenia**.

Tampereen-vierailullaan kuoro myös avustaa sunnuntaiaamun messussa Pispalan kirkossa kello 11, jossa kanttorina toimii entinen Musica-kuorolainen, **Janne Salmenkangas**.

Musica-kuoron päämääränä on ollut luoda konsertteihin sellainen tunnelma, jossa sekä yleisö että esiintyjät viihtyvät riippumatta siitä, millaista musiikkia esitetään.

Tuomas Koskela

– Ei pidä paikkaansa, sinullahan oli aivan aluksi hetken aikaa myös pitkä tukka, tarkkaavainen Honkkila korjaa.

Yhteistuumin miehet toteavat Honkkilan muistavan oikein. Hius-tyyli on kuitenkin pysyvää verrattuna siihen, kuinka paljon onkaan muuttunut:

– Olemme soittaneet hyvin monenlaista musiikkia, kun osa tuotannosta on jossain määrin hevi-vaikutteista, minkä lisäksi on ollut reggaeta, ska'ta mutta myös grungea. Aikaisemmin teimme aika lailla, mitä päähän pälkähti. Nykyään alkuvaiheet tuntuvat aikamoi- selta tohollukselta ja intoilulta.

– Nytemmin tämä on muuttunut ammattimaisemmaksi ja kenties myös tylsemmäksi sekä seesteisemmäksi. Aika on muuttunut, ja musiikki on muuttunut ajan mukana.

– Tekemisen ytimenä on kuitenkin säilynyt aina asia, jonka Terapian Petri Lassila on muotoillut näin: jos Jumala on maailmankaikkeuden ydin, niin eikö meidän ole silloin tarkoitus päästä mahdollisimman lähelle tuota ydintä. Tämä on jatkuva prosessi, joka toivottavasti vie oikeaan suuntaan ja ehkä perille.

"On aika lopettaa, tämä on valmis"

Bass'n Helenin 20-vuotisjuhlaa vietetään itseoikeutetusti uran alkuvaiheen maisemissa eli Tampereella. Tullikamarilla 30. syyskuuta kuullaan kahta Bass'n Helenin tunteinta kokoonpanoa sekä Terapian musiikkia TERA(PIA)n esittämänä.

– Sampolan koululla oli aikanaan vuonna 1996 Bass'n Helenin

Valo-levyn julkistus. Terapia oli siellä roudaamassa, mikä on yksi esimerkki yhteiden välisestä asevelimeiningistä. Nyt Tullikamarilla jälleen iloiten teemme oman osamme ja juhlistamme kavereita. Odotan erityisesti vanhaa Bass'n Heleniä: sen aikakauden levyt ovat kuluneet soitossa ja sisältävät todella tärkeitä biisejä, Honkkila kertoo.

Helenius odottaa myös innolla, vaikka pelkää samalla, että syksyn flunssakausi vie äänen viikkoa ennen keikkaa.

– Tämä on oikeasti juhla eikä pelkästään konsertti. Siellä ei ole mihinkään kiire, vaan saa rauhassa kohdata vanhoja tyyppejä ja olla jälleen yhdessä. Ajatuksena on, että koko kaartin kanssa muistellaan ja suljetaan tämä tapaus, Helenius yllättää.

– 10 vuotta sitten suuren miehistönvaihdon yhteydessä oli mielessä hanskien laittaminen naukaan. Silloin oli kuitenkin sellainen tunne, että tämä ei ole valmis. Pari keikkaa on vielä tänä vuonna juhla-konsertin jälkeen tulossa, mutta sen jälkeen elämä vie. Nyt pystyy levollisin mielin sanomaan: tämä on valmis.

Mari Tiensuu

Tullikamari täyttyy gospel-helmistä

Syyskuun viimeisenä sunnuntaina kello 16 alkaen Tullikamarilla on luvassa salin täydeltä sykähdyttäviä hetkiä. Kotimaisen gospelin kärkekaartiin lukeutuva Bass'n Helen juhlistaa 20-vuotista taivaltaan tilaisuudessa, joka on paljon enemmän kuin tavallinen keikka.

Ainutlaatuinen ilta alkaa Terapia-yhtyeen tykityksellä vuosilta 1988–2005. Toimintansa jo lopettaneen omaleimaisen yhtyeen urauurtavaa tuotantoa esittää alkuperäisjäsenistön kokoama TERA(PIA)-projekti.

Tutut ja tärkeät sävelet saavat jatkoa, kun juhlassa kuullaan ensin Bass'n Helenin 2000-luvun kokoonpanoa. SuomiPOP- ja YleX-radiokanavilla tehosoitossa olleet hitit nostattavat tunnelman takuulla kattoon. Konsertoinnin lisäksi Bass'n Helenin 20-vuotinen historia mah-

dutetaan 20 minuutin mittaiseen videoon. Eikä syntymäpäiväjuhla olisi mitään ilman kakkukahveja.

Illan huipentumana on sukelus 90-luvulle: Bass'n Helenin vuosien 1996–2000 kokoonpano on juuri se, joka on voimallisella musiikillaan jättänyt jälkensä liki jokaiseen kristittyyn nuoreen. Sanat *"Sun ristiksi luo johtaa tänään askeleeni"* lauletaan herkillä otteella ri- pareilla ympäri Suomen – ja sunnuntaina myös Tullikamarilla.

Alhaisella hinnalla on haluttu varmistaa, että gospel-rockin ystävät pääsevät mukaan tähän tärkeään juhlaan. Tilaisuus saattaa olla jopa viimeisiä mahdollisuuksia nähdä Bass'n Helenin esiintymisen, mikäli yhtyeen vuoden loppuun sijoittuvat lopettamissuunnitelmat toteutuvat.

Mari Tiensuu

Kuoron historian aikana laulettun musiikin kirjo on laaja: folklorea, renessanssi- ja barokkimusiikkia, kirkkomusiikkia ja nykysäveltäjien teoksia.

Yhtenäiseen ja kirkkaaseen musisointiin kuoroa ohjaa **Minja Nii- ranen**. Musica on saanut tunnustusta myös kokonaisvaltaisesta musiikin ja tekstin tulkinnastaan.

Ohjelmiston ajatuksena on ollut toimia elävän musiikkikulttuurin välineenä, nykysäveltäjien soittimena. Kuoro on esittänyt ja kanttaesittänyt useita johtajansa **Pekka Kostiaisen** teoksia. A cappellan lisäksi Musica on ollut useasti yhteistyössä Jyväskylän Sinfonian kanssa esittäen suurteoksia. Tänä syksynä on vuorossa **Mozartin Requiem**.

Musica on tallentanut johtajan- sa säveltämää musiikkia Kostiaisen conducts Kostiaisen -äänite-sarjaan. Sarjan kolmas osa *Mull' on heila ihana* ilmestyi vuonna 2000, ja valittiin vuoden kuorolevyksi. Uusin julkaisu *Mater Nostra* ilmestyi keväällä 2009.

Viimeksi Musica menestyi kilpailumatalla Tsekin Olomoucissa viime kesäkuussa. Kaikkien sarjojen suoritus riitti kultakategori- aan, sekakuorosarjassa se sai täydet sata pistettä.

Musica pääsi kilpailemaan Absolute Festival Winner -tittelistä, josta oli kilpailemassa myös Tampere- lainen nuorisokuoro Sympaati. Musica kuitenkin veti pisimmän korren.

Radio, tv ja netti

Soita saarna tai kuuntele kotisohvaltasi

Tampereen tuomiokirkon sunnuntain jumalanpalvelusten saarnat ovat nyt kuunneltavissa Tuomiokirkkoseurakunnan verkkosivuilla äänitiedostoina.

Saarnoja julkaistaan ainakin syksyn ajan osoitteessa www.tampereenseurakunnat.fi/soitasaarna.

Sivustolle kirjautuneet käyttäjät voivat kommentoida niitä.

Ne voi kuunnella myös suorana lähetyksenä sunnuntaisin kello 10 Radio Moreenissa 98,4 MHz.

Mikkelinpäivän jumalanpalvelus televisiossa

Mikkelinpäivänä 30. syyskuuta kello 10–10.45 esitetään Yle TV1:llä Kallionkirkossa nauhoitettu jumalanpalvelus. Liturgina on **Karoliina Vidgren** ja saarnaajana **Päivi Linnoinen**. Musiikista vastaavat Vo- kaaliyhtye Incanto, Cantabile ja Kallion kantaattikuoro. Virret 496, 361, 494, 327 ja 138.

Jumalanpalvelus on nähtävissä myös Yle Areenassa samana päivänä kello 10 alkaen: <http://areena.yle.fi/tv/1648273>

Pisarat Yle TV1 -kanavalla

Pisarat esitetään lauantaisin kello 11.05. Oppilaitospastori **Juha Peterson** sanoo 29. syyskuuta: "Jonkin puolesta toimiminen kysyy uskoa ja toivoa." (Matt 5: 38–45a)

6. lokakuuta on vuorossa viestintäkonsultti ja hyvinvointitoimittaja **Eevakaisa Mölsä**: "Positiivisuus täytyy itse rakentaa." (Luuk 8: 16)

Pisarat uusitaan maanantaisin kello 14:55.

Luostarien elämää

Ortodoksisen *Analogi*-lehden syysnumeron teemoina ovat luostarit ja hiljentyminen. www.analogi.fi

Viktor Klimenko

Kuunkuiskaajat

50 TAITELIJAN RIEMUVUOSI

TAMPERE PE 28.9.

KLO 19.00 TAMPERE-SALI

LIPUT

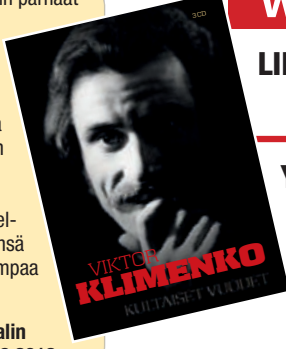
Lippupiste

lippu.fi + 0600 900 900
1,97 €/MIN. + PVM

Liput R-kioskista tapahtuman:o 103027

Klimenkon Hengellisen musiikin parhaat palat nyt vihdoin saatavana samoissa kansissa. 3 cd:n kokoelmalevy **"Kultaiset vuodet"** sisältää artistin toivutuiimpia ja koskettavimpia lauluja vuosien 1980 – 2012 varrelta. Bonuksena kolme kadoksissa ollutta laulua Klimenkon hengellisen uran alkuvaiheilta. Yhteensä 51 toinen toistaan koskettavampaa tulkintaa.

Levy julkaistaan Tampere-salin konsertissa Tampereella 28.9.2012.

VIKTOR KLIMENKO
KULTAISET VUODET

www.viktorklimenko.com

LIPUT: **ennakkoon 26 € ja ovelta 31 €** (sisältävät palvelumaksun)

YHTEISTYÖKUMPPANIT:

TV7-tukipuhelin 0600-10077 (9.93 eur + pvm.)

Harrastuksesta tuli tuki

– Tästä se kaikki lähti liikkeelle, sanoo **Maxi eli Markku Rantanen**, ja napaa yhden monista.

Hieno posliinimaalaus koristaa tuoppia, jonka antoivat lahjaksi Arpatehtaan työt.

Asunnon seiniä kiertävät hyllyt, joilla komeilee tuoppia puisista posliinisiin ja tinaiisiin. Osalla on päässä hattu.

Kaikkiaan tuoppia on yli 1600. Puutuopeista värikkäimmät ovat venäläisiä.

– Nykyään ei enää löydä sellaisia, joita ei mulla jo olisi.

Innostus keräilyyn sekä läheisten tuki ovat vetäneet Rantasen aikanaan kuiville ja pitäneet siellä. Tuopit muistuttavat entisestä: ne ovat vain katselua varten.

Harrastus on ollut yksi keino selviytyä päihteistä. Tuoppien lisäksi asunnosta löytyy muun muassa enkelihylly. Enkeli tuo mieleen äidin.

Harrastuksiin kuuluu myös penkkiurheilu.

– Konneveden seurakunnan tapahtumassa joku huusi, että ”täällähän on Tapparan mieskin paikalla!”, Maxi röhöhtää iloiseen nauruun.

– Jos ei ihmisellä ole mitään harrastusta, sä oot ihan tyhjän päällä, se on varma.

Elämän tarkoituksen löytäminen on tärkeää, painotettiin Sininauhaliiton 75-vuotisjuhlassa viime marraskuussa. Erityisen tärkeää se on silloin, kun elämä on kolhinut. Jos vastausta elämän tarkoitusta koskeviin kysymyksiin ei löydy, on omien elämäntapojen muuttamiseen lähes mahdotonta motivoitua.

Kirjailija **Eva Kanerva** totesi, että päihteiden käyttö voi olla sekä elämän tarkoituksettomuuden kokemuksen syy että sen seuraus.

– Moni päihteistä kärsivä ihminen kokee elämänsä tyhjäksi ja tarkoituksettomaksi. Elämän tarkoitusten käsittelemisellä voi olla toipumisen kannalta ratkaiseva merkitys.

Kun elämä meni alta

Syntyjään porilainen mutta muuten perustamperelainen mies kävi valajan opin ja kulki työn perässä paikasta toiseen, kunnes päätyi Tampereen Arpatehtaalle. ”Tapparan vehkeet” olivat päällä, mikä ilmeisesti auttoi työn saannissa: tehtailija **Jarmo Viikari** oli tuolloin Tapparan puheenjohtajana.

Asta Kettunen

Kun kumppanina on Tapparan mies henkeen ja vereen, on Anna-Liisa Huikarilla usein tekeillä sini-oransseja sukkiä.

Arpatehtaalla vierähti 30 vuotta.

– Sitten eukon kans meni sukset ristiin, ja rupesin juomaan rankemman puoleisesti. Pariin kolmeen vuoteen ei elämässä enää ollut muuta tarkoitusta.

– Ajattelin, että olen ylitse muiden, kun riitti rahaa ja töitä.

– Elin baarielämää. Eikä yksin tarvinnut juoda, jollain oli aina rahaa. Hauskaakin oli, totta kai.

– Siinä meni kesämokit ja autot. Tuntui, että ei tästä oo mitään toivoo selvitä.

Ansiosidonnaisella päivärahalla ollessaan hän haki pankista lainaa:

– Ei siellä mitään kysytty!

– Isä ja äitikin yrittivät jarrua painaa, mutta enhän mä mitään uskonu. Jos et sitä omaan päähäs tao, ei sitä kukaan muukaan pysty sinne takomaan.

Terveys alkoi rakoilla ja rahat huveta, vuokrat jäivät maksamatta. Isännöitsijäkään ei puuttunut tilanteeseen.

Sitten asunto meni alta. Se herätti jo huoamaan, että jotain tarttis tehdä. Sisko sai hommattua miehen hoitoon, ja vuosi kului katkaisuhoidossa Kurun Palhoniemessä.

– Lääkäri kirjoitti ammatiksi: ALKOHO-LISTI!

Maxi uskoo, että jos on taipuvainen kalistamaan pulloa, siihen tarttuu helpommin vaikeuksien kohdatessa.

– Jos haet lohdutusta, alkoholi on tavallaan lääke.

Palhoniemen kautta järjestyi työpaikka entisöintiharjoitteluun ja myöhemmin saaneeraustöihin.

– Pikkuhiljaa elämä rupesi taas järjesty-mään.

Läheisten tuki auttoi eteenpäin

– Äite, isä ja sisko olivat suurimmat tukijat.

– Retkuilun jälkeenkin jaksoin uskoa, että selviän. Nyt ollaan jo niin pitkällä, että enää ei tee mieli – vaikka voihan tulla takapakkia.

Sininauhaliiton juhluvuoden kampanjan teema muistutti, että vahvimmanikin omat voivat loppua. Silloin tarvitaan apua.

Anna-Liisa Huikariin Maxi tutustui chatisissa. Pitkään kyseessä oli ystävyssuhde. Anna-Liisa hoiti kotona sairasta miestään, ja myös Markku ystävystyi miehen kanssa. Yhteistä taivalta on miehen kuoltua kestänyt seitsemän vuotta.

Keräily on ollut parisuhteessa vahva yhdistävä tekijä. Huikari keräsi pellenukkeja jo Jyväskylässä asuessaan. Hän harrastaa myös entisöintiä.

Pari asuu kahta kotia, mutta pellejä ja klovneja ei asumuksiin enää mahdu lisää. Niitäkin kun on jo puolitoista tuhatta.

Päihteettömyys on suhteen perusta.

– Täytyy olla sellainen ihminen seurana, joka ei ota pisaraakaan, Markku Rantanen painottaa.

– Henkilökuntakin on tukena. Silloin tällöin ne käy puhalluttamassa, mutta työtäänhän ne vaan tekee.

Hän myöntääkin, ettei hänestä ikinä tule kohtuukäyttäjää.

Kirpputoreista on tullut elämäntapa

Nykyään on tultava toimeen työmarkkinatuella ja eläkkeellä. Siksi kerätään 500 litraa puolukkaa ja lisäksi muuta marjaa. Maalla

kasvatetaan juureksia ja omenoita, tehdään pajutyöt ja korjataan polkupyörät.

Kaikki huonekalut ovat kirpputorilta. Isäntä on kätevä käsistään, joten hän on kunnostanut niitä, ja tehnyt hyllyt itse. Hyllyjen raakalaudat löytyivät roskalavalta.

– Vaikka joskus tulee takkiin, myö ei lan-nistuta, Anna-Liisa vakuuttaa.

Yksin ei soudella, vaan myös muita ajatellaan. Pirkanmaan Sininauhan hallituksessa asukkaiden toiveita välittävän Markun mielestä asuinyhteisössä on paljon yhteisyyttä. Toisia autellaan esimerkiksi kauppareissuilla. Samaa sanoo myös Kaukajärven Sininauhakodin uusi vastaava ohjaaja **Jaana Heinänen**.

– Mielestäni rivitaloasukkailla on erittäin hyvä henki keskenään. He huolehtivat toisistaan, ja siihen porukkaan on hyvä mennä mukaan.

Heinänen on ryhtynyt kartoittamaan rivitaloasukkaiden tuen tarvetta. Hänen tarkoituksenaan on myös tutkia, miten vertaistukea ja kolmannen sektorin käyttöä asukkaiden tukena voisi lisätä. Sininauhaliiton juhluvuonnakin hankittiin tukea vapaaehtoistyön kehittämiseen.

– Joku asukas ei juuri tarvitse tukea, mutta on asukkaita, jotka tarvitsevat esimerkiksi läkehoidoissa ja muussa asioinnissa apua.

Markku Rantanen harmittelee, etteivät kaikilla pois muuttaneilla omat siivet kannu.

Uskonnolliseksi hän ei tunnustaudu, vaikka risti roikkuukin kaulassa.

– Mutta jollain tavalla mä silti uskon, ja joka ilta rukoulen. Kyllä jossain on korkeampi voima.

Asta Kettunen

Maxi Rantasella on komeat seinät.

Kaukajärven Sininauhakodin peruskorjaus alkamassa

Pirkanmaan Sininauha -yhdistyksen Kaukajärven yksikössä on alkamassa Sininauhakodin peruserinannus.

Tampereen evankelis-luterilaisen seurakuntayhtymän omistamissa tiloissa toimii nyt tuetun asumisen yksikkö, jossa on 27 asiakaspaikkaa. Sininauhakoti on sosiaalihuollon avohoidon asumispalveluysikkö miehille. Sen tavoite on saada asiakas kunnoutumaan itsenäiseen tai kevyesti tuettuun päihteettömään elämään.

Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus

myönsi Sininauhakodin kunnostukseen keväällä avustus- ja lainavaraukset. Kunnostuksen kustannusarvio on yhteensä reilut 1,2 miljoonaa euroa. Se tehdään osastoittain eli asunnoissa asutaan koko ajan. Kukaan ei siis joudu muuttamaan pois remontin alta.

Sininauhakodin kaikki tilat uusitaan. Nykyiset huoneet kunnostetaan yksiöiksi, koska ne eivät vastaa enää tämän päivän asumisen kriteereitä. Rivitalon asukkaita remontti ei koske.

Yhdistyksen omistamissa rivitaloissa asu-

minen on luonteeltaan väliaikaista, mutta asua saa niin kauan kuin haluaa tai tarvitsee tukea. Rivitalojen asukkaat eivät ole enää päihdepalvelujen piirissä, vaan asuvat normaalisti vuokrasopimuksella. Lisäksi on nimellinen palvelumaksu, jolla katetaan muun muassa työntekijän kulut, kertoo Pirkanmaan Sininauhan toiminnanjohtaja **Juha Kallio**.

Sininen nauha eli Sininauha on ollut sininauhaliikkeen tunnuksena jo ensimmäisistä vuosista lähtien. Tuolloin Sininauha kertoi käyttäjän henkilökohtaisesta sitoutumi-

sesta päihteettömyyteen.

Raha-automaattiyhdistyksen (RAY) avustusten turvin noin sadan päihdejärjestön keskusjärjestö Sininauhaliitto tavoittaa kaikkien vaikeimmassa asemassa olevia ihmisiä.

Liitto vaati viime keväänä, että RAY:n tuotto pitää entistä voimakkaammin kohdistaa järjestöjen ja säätiöiden tekemän yleishyödyllisen, voittoa tavoittelemattoman toiminnan tukemiseen erityisesti kaikkein heikoimmassa asemassa olevien ihmisten palveluiden varmistamiseen.

Kaikki käsillä tekeminen hoitaa

Kirjoittajaksikin kouluttautunut **Varpu Löyttyniemi** innostui puolitoista vuotta sitten mahdollisuudesta opastaa Sininauhan asiakkaita kirjansidontaan. Sidontaillaksi on vakiintunut tiistai. Pysyvyys ja säännöllisyys ovatkin tärkeitä elämän syrjään pääsemiseksi. Enimmillään mukana on ollut neljä sitojaa ja työvuoron toinen ohjaaja.

Hannu Järvelä

Kirjansidonta etenee vaiheittain. Ohjaaja pyytää tekemään esimerkiksi sidoksen ompelureiät. Ahkerin sitoja on saanut valmiiksi jo neljä kirjaa.

– Alussa uuteen työvaiheeseen siirtyminen voi tuntua vaikealta, mutta pikku hiljaa sitoja alkaa odottaa työn edistymistä. ”Tämä kirja ei ole täydellinen, mutta tämä on minun näköiseni”, määritteli eräs kurssilainen.

– Joku voi olla haluton lähtemään mukaan, mutta suostuu kokeilemaan joitakin työvaiheita ja näyttää samalla itsensä uudella tavalla tar-

Kirjansidonta – kuten moni muukin tekeminen – on harrastus, mutta sillä on hyvää tekeviä ja kuntouttavia vaikutuksia, sanoo Varpu Löyttyniemi.

kan ja oivaltavan puolen. Jokaisessa meissä on käsillä tekijä, joka nousee esiin käytännöllisessä ja luovassa tekemisessä, Löyttyniemi uskoo.

Sitojat ovat tehneet kirjojaan huolellisesti, ja elämä näkyy tuloksissa. Esimerkiksi ikkunanpesijänä työskennellyt **Paavo Hytti-**nen onnistui vangitsemaan pesemisen liikkeen yhteisen leikekirjan etulehdille liisterin avulla.

Yhteisen albumin vihreässä kansipaperissa on asiakkaiden tekemiä kukkia ja kuvioita. Kannet on tehty pahvista.

– Haaveilen sellaisestakin, että kokoaisin asukkaiden tarinoita ja sitoisimme ne kirjaksi.

Toinen todellisuus kuitusuunnissa

– Värit, materiaalit ja paperin kuitusuunnat avaavat toisenlaisen todellisuuden, Löyttyniemi sanoo.

Hän ohjaa myös maalausryhmää.

– Siinäkin itse tekeminen on se juttu. Kriittisyys sitä kohtaan, mitä siitä tulee, voisi jäädä taka-alalle. Kannustan epätasaisuuden sallimiseen.

Elämäntarinoita yliopistossa tutkinutta Löyttyniemeä kiehtoo erilaisten materiaalien kohtaaminen ja ryhmässä jakaminen. Työn lomassa tulee pohdittua isompiakin asioita, esimerkiksi uskaltamista.

Hän sanoo oppineensa itsekin paljon käsillä tekemisestä.

– Rohkeus siirtyä seuraavaan vaiheeseen ja luottamus omaan tekemiseen kasvoi ja antoi rohkeutta ottaa vastaan uusiakin haasteita.

– Kaikki käsillä tekeminen on hoitavaa. Tuntoastin kautta kulkee rinnakkainen reitti muistoihin ja ajatuksiin.

Asta Kettunen

Kansainvälinen päivä Torpalla

Oletko kiinnostunut seurakuntien monikulttuurisesta tai englanninkielisestä toiminnasta? Rennosta ja mukavasta yhdessäolosta? Nyt siihen on oiva tilaisuus, sillä ICCK kutsuu väkeä viettämään kansainvälistä päivää lauantaina 13. lokakuuta kello 13–18 Torpan leirikeskuksessa.

ICCK on lyhenne sanoista International Congregation of Christ the King Tampere. Se on ekumeeninen ja monikulttuurinen jumalanpalvelusyhteisö, jota ylläpitävät Tampereen evankelis-luterilaiset seurakunnat ja Suomen Anglikaaninen kirkko.

– Päivän ohjelmassa on letkeää yhdessäoloa, jutustelua ja tutustumista, ICCK:n toiminnan esittelyä, hiljentymistä, unohtamatta yhteistä ateriaa ja kahveja. Ohjelma on tarkoitettu koko perheelle – tule yksin tai yhdessä, kutsuu pastori **Ville Aalo** Tampereen seurakuntien yhteiskunnallisesta työstä.

Mukaan mahtuu vain rajallinen määrä osallistujia, joten ole nopea ja ilmoittaudu 1.10. mennessä: ville.aalo@evl.fi tai p. 050 468 8484.

Mikä on ICCK?

ICCK kokoontuu englanninkieliseen jumalanpalvelukseen, English Serviceen, joka sunnuntai kello 16 Keskustorin Vanhassa kirkossa. Jumalanpalveluksen yhteydessä on lasten pyhäkoulu ja messun jälkeen Coffee Social, kirkkokahvit. ICCK on avoin jumalanpalvelusyhteisö, jonne ovat tervetulleita kaikki kulttuureista ja kansallisuuksista riippumatta.

Lisätietoja: pastori Ville Aalo ja reader Emmanuel Eneh, meemen@uta.fi / p. 040 588 5822

ENEMMÄN KUIN LANKAKAUPPA.™

Huimat huiviviikot!

Nyt neulotaan huiveja ja asusteita.
Tule tutustumaan mahtavaan valikoimaan ja ihastu!

Paljon erilaisia
röyhelöhuivi-
lankoja
alk. 4,80/50g

Lovikkalapasiin luonnonvalk.
100% villalanka
Viking Naturgarn
alk. 1,80/50g
(muut värit 2,40/50g)

Pohjoismaiden parhaimmassa käsityöliikkeessä on aina edullista.
Tuhansia kiloja lankaa, satoja värejä alk. 0,80/kerä.
Lankaa kiloittain vielä halvemmalla!

LANKAMAAILMA

www.lankamaailma.fi
Tällä kupongilla 20%
alennus normaali-
hinnasta
neulelangoista.

-20%
27.-30.9.

LANKAMAAILMA

www.lankamaailma.fi

Lankamaailma Tampere, Possijärvenkatu 1, 33400 Tampere (Lielähti), 010 3222 555
ma-pe 10-19, la 10-16, su 12-16 • lankamaailma@portnoi.fi

Tule pyhäkoulunopettajaksi!

UUSILLE PYHÄKOULUNOPETTAJIL-LE järjestetään viikonlopun mittainen peruskurssi lau-
antaina 6.10. kello 10–16 ja
sunnuntaina 7.10. klo 12–16
Seurakuntien talossa, osoit-
teessa Näsilinnankatu 26.

Maksuton kurssi sisältää
perusasioita pyhäkoulun-
opettajaksi ryhtymisen al-
kutaipaleella. Teorian lisäk-
si ohjelmaan kuuluu myös
laulua ja leikkiä.

Pyhäkoulunopettaja saa

materiaalia ja tukea oman
seurakunnan pyhäkoulusi-
teeriltä, papilta tai pidem-
pään tehtävässä toimineilta
opettajilta. Oiva apu ideoin-
tiin ja kasvuun on myös Py-
häkoulu-lehti, joka tilataan
kaikille opettajina toimiville.

Kurssille on ilmoittau-
duttava torstaina 1.10. kello
15 mennessä Seurakuntien
varhaiskasvatuksen toimis-
toon, p. (03) 219 0257. Ker-
ro myös ruokarajoitteesi. ■

Sydän eläväksi – projekti nuorille naisille

SYDÄN ELÄVÄKSI -PROJEKTI on tar-
koitettu nuorille aikuisille nai-
sille, jotka tahtovat pohtia nai-
seutta ulkopintaa syvemmältä
sekä kuunnella itseään ja omaa
sydäntään. Moni pohtii erilaisia
rooleja naisen elämässä tai ken-
ties kipuilee julkisuuden tyr-
kyttämän naiskuvan paineissa.

Tampereen seurakuntien
nuorten aikuisten toiminta Uu-
si Verso järjestää Sydän eläväksi

-tapahtuman lauantaina 6. lo-
kakuuta kello 12–18 Monitoi-
mitalo 13:ssa, osoitteessa Sata-
kunnankatu 13. Päivän aikana
kuullaan luentoja ja työskennel-
lään työpajoissa.

Itsetuntopäivä on vuoros-
sa 20.10. ja ajanhallintakurssi
22.10. Lisäksi järjestetään lei-
ri 10.–11.11. Ilkon kurssikes-
kuksessa Kangasalla. Lue lisää:
www.sydanelavaksi.fi ■

Arkiretriitti – toisenlainen kaamosaika

KAIPAATKO PAUSSEJA? Jota-
kin, mikä tahdistaisi ar-
jen elämää, tukisi omaa
hiljentymistäsi ja ruokki-
si sieluasi?

Entä jos lähtisit arki-
retriittiin? Kyse on siitä,
ettet lähde mihinkään,
vaan sukellat kuuden vii-
kon aikana syvemmälle
omaan elämäsi. Elät ta-
vallista arkeasi kotona ja

töissä ja sitoudut sen kes-
kellä hiljentymään puoli
tuntia päivässä, missä ja
milloin parhaiten voit.

Näissä rukoushetkissä
kuuntelet ja katselet omaa
elämääsi raamatunteks-
tien valossa. Kerran, pari
viikossa tapaavat ohjaajan,
jolta saat tekstejä ja tukea
matkallasi.

Arkiretriitin aloitus ja

Saarnavuoro

Kutsumustaan voi toteuttaa arjessa

MISTÄ TEKSTISTÄ SAARNAAT?

Saarnatekstikseni olen valinnut Apt 12: 5–11, jossa ker-
rotaan, kuinka vankina ollut Pietari vapautui kahleistaan
ja enkeli johdatti hänet vapauteen.

LÖYSITKÖ TEKSTIIN UUDEN NÄKÖKULMAN?

Löysin kyllä. Ensimmäisenä mieleeni nousi ajatus kah-
leista, jotka estävät meitä toteuttamasta omaa kutsu-
mustamme ja toiseksi ajatus Jumalan yliluonnollisen
maailman ja ihmisen järjellä käsitettävän maailman odot-
tamattomasta kohtaamisesta.

MITÄ HALUAT SAARNASSASI VIESTIÄ?

Tavoitteenani on saada seurakuntalaiset pohtimaan,
kuinka hyvin he arjessaan voivat tehdä juuri itselleen
tärkeitä ja oikeita asioita. Kirkollisemmin ilmaistuna, ha-
luan rohkaista heitä etsimään ja toteuttamaan kutsu-
mustaan vastoinkäymisistä lannistumatta. Saarnateks-
ti on kertomus kutsumuksen seuraamisesta sekä Juma-
lan maailman ja ihmisen järjellä käsitettävän maailman
odottamattomasta kohtaamisesta. Yleensä elämässä
tärkeiden asioiden saavuttaminen vaatii vastoinkäymis-
ten voittamista, mutta lopulta monet pienet ja suuret ih-
meet johtavat meitä löytämään oman tiemme elämässä.

OLIKO TEKSTISSÄ JOTAIN VAIKEAA?

Tekstissä olisi aineksia moneenkin erilaiseen saarnan
teemaan. Hiukan haasteellista oli valita niistä vain pa-
ri ja jättää muut ideat jonnekin hamaan tulevaisuuteen.

MIKSI KANNATTAA TULLA KIRKKOON KUULEMAAN SAARNAASI?

Saarnaani kannattaa tulla kuuntelemaan, jos elämä tun-
tuu täyttyvän epäoleellisista asioista oleellisten sijaan
tai jos pohdit uskon ja järjen maailman kohtaamista elä-
mässäsi.

MITÄ HARRASTAT JA MIKÄ HARRASTUKSESSASI SINUA VIEHÄTTÄÄ?

Harrastan pari- ja ryhmätanssia eri muodoissaan. Tans-
sissa minua kiehtoo kokonaisvaltaisuus. Keho ja mieli
toimivat saumattomassa yhteistyössä kauniin lopputu-
loksen saavuttamiseksi. Kehon hallinta ja keskittymis-
kyky kehittyvät. Tämän kaiken lisäksi tai ehkä juuri niis-
tä johtuen, tanssiminen on aivan mielettömän hauska ja
rentouttava harrastus!

Kimmo Ahonen

Messukylän seurakunnan seurakuntapastori
Heidi Peltola saarnaa Linnainmaan seurakuntakes-
kuksessa sunnuntaina 30. syyskuuta kello 12.

Katso muu tapahtuma- tarjonta www.tampereen seurakunnat.fi

AITOLAHDEN SEURAKUNTA

Messut klo 10
Aitolahden kirkossa
30.9. klo 16 Olkkarimessu
Aitolahden kirkko
Mauri Nieminen, Miia Moilanen,
Heikki Päättälä Band. Messun
jälkeen ruokailu ja vohveli-
kahvila. Toimintaa lapsille ja
koko perheelle. Tule tekemään
Olkkarimessua kanssamme!
Tied. terttu.haikka@evl.fi,
p. 050 414 0203 tai
ari.ahonpaa@evl.fi,
p. 050 527 9932
7.10. Juha Vuorio, Miia
Moilanen

Muut
Keskiviikkotupa
eläkeläisille 3.10. klo 10–12
Atalan srk-koti. Tamperelainen
vuoden kukkaistytö Ulla
Valanto vieraillee. Virkistävää
yhdessäoloa ja mahdollisuus
nauttia ateriyhteydestä/
lounas 4 €. **Gospel-lattarit 3.10.**
klo 18–19.15 Aitolahden kirkko.
Tied. gospelliikunta@tnnky.fi.
Jatkuu 7.11.

HARJUN SEURAKUNTA

Messut
30.9. klo 10 perhemessu
Tesoman kirkko,
Jukka-Pekka Ruusukallio,
Amélie Liehrmann, kanttori
Maiju Häyrynen
klo 11 Pispalan kirkko,
Arni Hukari, kanttori Janne
Salmenkangas, Musica-kuoro
klo 12 Lielahden kirkko, Pasi
Hakkarainen, Rainer Backström,
kanttori Maiju Häyrynen
7.10. klo 10 Tesoman kirkko,
Veli-Pekka Järvinen, Jukka-
Pekka Ruusukallio, kanttorit
Tarja Laitinen ja Elina Peura
klo 11 Pispalan kirkko,
Perhemessu, Amélie Liehrmann,
Teuvo Suurnäkki, kanttori Maiju
Häyrynen, Harjun Lapsikuoro
klo 12 Lielahden kirkko, Piipia-
seuran 200-vuotisjuhlamessu.
Laura Leipakka Piipiasseurasta
Martti Lammi, kanttori Janne
Salmenkangas. Lähetysjuhla
ja kahvit. Raamattuviikko
Lielahden kirkolla, katso
ohjelma s. 12.
klo 17 Varikkomessu Pispalan
kirkko, www.uusiverso.fi

Arkimessu 10.10. klo 18
Lielahden kirkko
Pastori Veli-Pekka Järvinen ja
kanttori Janne Salmenkangas

Aamumessu klo 8.30
Tesoman kirkko

Birgitan-päivillä puhutaan naisen ilosta

Birgitan-päivien teemana on tänä vuon-
na naisen ilo.

– Viime vuoden päivien jälkeen työ-
ryhmä koki, että naiset tarvitsevat ilon
julistusta ja evankeliumia. Jo vuosi sit-
ten kuulimme viestimistä jatkuvaa ma-
rinamantraa talouden, EU:n ja työelämän
laskusuunnasta. Siis, miksipä emme pu-
huisi ilosta, koska iloinen kristitty on
Saatanalle kauhistus, perustelee kurssi-
keskusjohtaja **Outi Niemi** päivien tämän-
vuotista teemaa.

Hän luennoi itse aiheesta ilon lähteil-
lä.

– Haluan avata saamaani opetusta jo
edesmenneeltä hengelliseltä äidiltäni.
Bertta opasti minua, että usko on ilon
äiti. Usko Jeesukseen synnyttää ilon, us-
ko vapauttaa iloon ja usko varjelee iloa.

Outi Niemi iloitsee tänä syksynä eri-
tyisesti kasvihuonekokeiluistaan.

– Kippurakurkku maistuu aivan toi-
selle kuin kaupasta kannettu, ja paprika
tervehtii nurkasta: kohta täälläkin ollaan
valmiita. Toinen ilon keitaani on puoluk-
kametsä. Kannattaa taluttaa itsensä kei-
taalle. Kotityöt ja vuotavat nenät ovat ai-
na keskellä, mutta jakamisen ja saa-
misen paikkoja on usein arjen keskellä
niukasti, kutsuu Outi Niemi.

Epäonnistumisestakin voi tuntea iloa

Epäonnistumisen ilosta puhuu Birgitan-
päivillä pastori **Virva Nyback**, joka toimii
sielunhoidon ja työnohjauksen koulutta-
jana Kirkon koulutuskeskuksessa.

– Epäonnistumisen ilo! Se on niin
yllättävä ja niin mahdollon otiskko, että
purskahdin nauruun sen kuultuani. Mut-
ta mikäs siinä! Otsikko on toisaalta ääret-
tömän viisauden sisältävä ja sopii myös
Birgitan elämään.

– Eihän ohdakensaasta kukaan edes
odota saavansa rypäleitä, eli sama koskee
epäonnistumisia, siis subjektiivisesti ko-
ettuja. Usein on niin, että itse on itsensä
pahin arvostelija ja tuomari.

Nybackin mukaan kriittinen palaute,
joka synnyttää epäonnistumisen koke-
muksen, on viesti omista potentiaaleis-
ta, lahjoista, joita ei ole osannut panna
jakoon.

3.10. Jukka-Pekka Ruusukallio,
Janne Salmenkangas
10.10. Jukka-Pekka
Ruusukallio, Tarja Laitinen

Muut
Raamattupiiri 27.9. klo 10
Tesoman kirkko, jatkuen
torstaisin

Naistenkerho 27.9. klo 18
Lentävänniemen srk-koti
Talentti, jatkuen parittoman
viikon torstaisin. Tied. Aino
Kujala p. 050 411 8764

Raamattuviikon
tapahtumat
8.10. klo 13 Lielahden kirkko
Lähetyspiirin vieraana
kirkkoherra Veli-Pekka Järvinen
9.10. klo 18 Lielahden kirkko
Raamattutunteja sanoin ja
kuvin, pastori Eero Junkkaala.
Katso lisää tapahtumia s. 12.

KokoNainen -teemailta
8.10. klo 18.30 Pispalan
kirkon kirkontupa
Kokemusasiatuntijoita Muoti-
alan asuin- ja toimintakeskus

ry:stä ja sairaanhoitaja
Eija Lappeteläinen
Sopimusvuoren Sinisestä
talosta. Keskustelua ja
iltahartaus. Illassa mukana
mm. Pispalan alueneuvoston
puheenjohtaja Tarja Rosenberg
ja diakonissa Arja Tikka

Vanhustenviikon juhla
9.10. klo 11 Tesoman kirkko.
Yhteislaulua, La Strada
-teatteriryhmä esiintyy, hartaus.
Lopuksi juhla-lounas (6 €), liput
etukäteen, p. 050 337 7985.

Birgitan-päivät järjestetään 5.–6. lokakuuta
Ilkon kurssikeskuksessa Kangasalla,
osoitteessa Ilkontie 8–10. Koko ohjelma,
lisätiedot ja ilmoittautumishojeet:
www.ilkk.fi, Outi Niemi, p. 050 322 0868
tai outi.niemi@evl.fi

Kutsumme naisia koolle tämän ennako-
luulottoman Euroopan naisen jalanjäljissä
elämänkatsomuksellisessa ja
kristillisen sisarellisessä hengessä.

Pirkanmaa on pyhän Birgitan ominta
aluetta Suomessa. Birgitan-päivät
5.–6. lokakuuta kutsuu naisia koolle.

lopetus tapahtuvat kaikkien osallistuvien yhteisissä illoissa. Alkuillassa kukin saa matkakumppanin ja opastusta tähän rukousmietiskelyn tapaan sekä rakentaa oman retriitti-aikataulunsa. Arkiretriitti on ekumeeninen. Ohjaajina toimii tähän tehtävään kouluttautunut moniammatillinen joukko, jäseniä sekä luterilaisesta että katolisesta kirkosta. Aloitus on Seurakuntien talon 2. kerroksen Nasaret-huoneessa maanantaina

29.10. kello 18–20.30. Yhteinen päätös on samassa paikassa maanantaina 10.12. kello 18. Tämä arkiretriitti on tarkoitettu ensisijaisesti niille, jotka eivät ole aiemmin osallistuneet. Mukaan mahtuu 10 osallistujaa. Lisätietoja ja ilmoittautuminen 5.10. mennessä parillisilla viikoilla: Tampereen seurakuntien yhteiskunnallinen työ, Marjatta Malmberg, p. 050 5393 175 tai sähköpostitse: etunimi.sukunimi@evl.fi

Aamukaste saa jatkoa

LASTEN YHTEINEN KASTEJUHLA Aamukaste järjestetään suuren suosion vuoksi Tampereella jo toisen kerran. Mutkaton ja mukava kastejuhla pidetään tällä kertaa sunnuntaina 18. marraskuuta Viinikan kirkossa. Aamukaste on lasten ehdoilla toteutettu uudelleen kastejuhla, jossa kaikki on pyritty tekemään perheiltä le valmiiksi ja vaivattomaksi, kertoo pastori **Jussi Laine**.

– Lapsiperheiden arki on kiireistä ja vanhemmat ovat usein väsyneitä. Kastejuhlan järjestäminen voi tuntua raskaalta. Me haluamme tulla vanhempia vastaan ja tehdä kastejuhlan viettämisen mahdollisimman helpoksi. Tarjoamme kauniit puitteet ja hyvät kakkukahvit, perheen tarvitsee vain ilmoittautua ennakkoon ja tulla paikalle. Keväällä ensimmäistä

kertaa järjestetty tilaisuus kokosi Aleksanterin kirkkoon liki 200 ihmistä. Tapahtumassa kastettiin 18 lasta, joista pienimmät olivat muutaman kuukauden ja vanhimmat yli kymmenen vuoden ikäisiä. Mukana olleet antoivat kiitosta välittömästä ja koskettavasta tunnelmasta sekä vaivattomista järjestelyistä. Aamukasteen toimittavat pastorit **Jari Pulkkinen**,

Jussi Laine ja **Merja Hali-vaara**. Lisätiedot ja ennakko-ilmoittautuminen 12.11. mennessä, Jussi Laine, p. 050 302 7781 tai verkossa: www.tampereenseurakunnat.fi/aamukaste. Samasta osoitteesta löydät myös tunnelmia ja kuvia kevään Aamukasteesta. Aamukaste facebookissa: www.facebook.com/AamukasteTampere

Torpan miestenilta 9.10. klo 19 Torpan kurssikeskus Raamatun kaksoisluonne. Alustus teologian tohtori Erkki Ranta, illan sana Erkki Ranta, illan isäntä Ilmari Karjalainen. Saunat lämpiävät klo 17 alk.

HERVANNAN SEURAKUNTA

Messut klo 11 Hervannan kirkossa **30.9.** perhemessu, Maarit Kuusisto, Markku Mustajärvi, kanttori Martti Syrjäniemi Tulkkauksen venäjäksi. **7.10.** Markku Mustajärvi, Hannu Vuorinen, Martti Syrjäniemi. **Toinen messu** su 7.10. klo 16 kirkossa

Muut **Lähetys- ja raamattuluento** klo 9.30 kirkossa. **30.9.** ”Enkelit”, pastori Hannu Uusmies sekä 7.10. Raamattuluentoja radioidaan Radio Dein, Tampere 98,8 MHz kautta Sisä-Suomen kuuluvuusalueella kuukauden ensimmäisenä maanantaina klo 19.30.

Jumalan kämmenellä -ilta klo 17.30–19 Vuoreksen srk-koti **2.10.** Jeesus 9.10. Raamattu. Katso lisät. s 13

Raamattuopetus klo 18–19.30 kirkossa **2.10.** Riittääkö usko vai tarvitaanko tekojakin? Lauri Martikainen **9.10.** Täytyykää Hengellä, Hannu Uusmies

Vaunujengi klo 14–15.30 Pelipuiston srk-koti **2.10.** Syysmuskari **9.10.** Pidä huolta itsestäsi, Eevi esittelee Oriflame-tuotteita. Tied. Henna Puhakka p. 050 366 2321 ja Virpi Savela-Saarinen p. 050 561 0604

HÄRMÄLÄN SEURAKUNTA

Messut klo 10 Härmälän kirkossa **30.9.** Satu Saarela-Majanen, Markku Ylipää **7.10.** Perhemessu ja kummien pyhä. Päivi Repo, Antero Eskolin, Markku Ylipää. Kirkkomehut ja -kahvit

”Tartu hetkeen” -iltaehtoollinen 28.9. klo 18 Härmälän kirkko Satu Saarela-Majanen, musiikissa Härmälän nuorten musiikkiryhmä, Gospel Grove

Muut **Pienryhmä Raamatun-tutkiskelun ja keskustelun merkeissä 27.9.** klo 18, jatkuen torstaisin. Perkiönk. 75 F. Tied. Leena p. 044 056 8038

Naisten ja miesten yhteinen ilta 3.10. klo 18–20.30 Kuuselan Seniorikeskuksessa, Nuolialantie 46. ”Lohdutus, lohduttomuus ja rukouselämän kuivuus”, pastori Mauri Nieminen. Maurin kirjaa ”Matka halki hengellisen yön” on saatavissa illassa. Mauri-pastorilla on koskettavaa sanottavaa meille kaikille. Saunomismahd. klo 18. Klo 19.15–20.30 ohjelmaisuus. Rea Maakanen p. 050 586 0674 ja Mirja Rantkoski p. 050 414 2212 sekä Aimo Tikka ja Antero Eskolin

Torstaitupa 4.10. klo 9.30 Peltolammin srk-keskus. Klo 11 Terttu ja Pirkko Välimäki laulavat hengellisiä lauluja. Ikäihmisten iloinen kohtauspaikka torstaisin, myös ruokailumahdollisuus (4,50 €).

Poikien kalaseikkailu 10.10. klo 18–20 Peltolammin srk-keskus Kalle Isoahon opastama kalaseikkailu. Omat kalastusvälineet mukaan. Iltapala. Lisät. Jaakolta p. 050 574 4927

KALEVAN SEURAKUNTA

Messut klo 10 Kalevan kirkossa **30.9.** Tapio Virtanen, Jukka Kuusisto, musiikki Terhi-Tuulia Keränen, Sanna Toivola ja Picantus-kuoro klo 12 sanajumalanpalvelus, Lapinniemen kappeli, Tapio Virtanen, Sanna Toivola **7.10.** Harri Luoma, Kati Eloranta, musiikki Terhi-Tuulia Keränen, Sanna Toivola ja Seurakuntakuoro klo 12 Kalevan kirkko sanajumalanpalvelus, Lapinniemen kappeli, Harri Luoma, Terhi-Tuulia Keränen

Muut **Kissanmaan kohtaamis-paikka** parittomien viikkojen to klo 13–14.30. Kissanmaan srk-kodilla, Sudenkatu 6. Ohjelmaa ja yhdessäoloa, kahvi ja pulla 1 €

Aamupiiri keskiviikkoisin klo 7.30 Kalevan kirkon kappeli

Järvensivun lähetyspiiri parillisten viikkojen ke klo 13 Järvensivun srk-talo.

Kirkon lähetyspiiri parillisten viikkojen to klo 14 Kalevan kirkon sali 1.

Martan ja Marian kahvi- ja teetarjoilu arki-iltais (ma, ti, ke) klo 17–18.30 Kalevan kirkon ala-aula

Naisten rukouspiiri 27.9. klo 18 Kalevan srk-talon kerhuhuone parittomien viikkojen torstaina klo 18

Jumalan kämmenellä -perhepyhäkoulu 9.10. klo 17.30 Kalevan kirkon srksali kaiken ikäisille. Katso lisät. s. 13.

Unkari-piiri to 27.9. klo 18.30 Kalevan kirkon sali 9, jatkuen parittomilla viikoilla. Keskustelemme ystävyyseurakuntatyöstä ja unkarilaisesta kulttuurista. Ryhmävetäjä Jyrki Pikkarainen, 050 326 2388

MESSUKYLÄN SEURAKUNTA

Messut klo 10 Messukylän kirkko **30.9.** perhemessu klo 10 Messukylän kirkko Olavi Heino, Anne-Maarit Rantanen, kanttori Heikki Hinnsa klo 12 Linnainmaan srk-keskus Heidi Peltola, kanttori Hanna Kataja klo 15 Enkelikirkko Levonmäen srk-koti, Touko Hakala, kanttori Katja Viljamaa. MLL **7.10.** klo 10 Messukylän kirkko Anne-Maarit Rantanen, KaisaYrjölä, kanttori Petri Karaksela. klo 12 Kaukajärven srk-talo Jarkko Vikman, kanttori Katja Viljamaa.

Iltamessu 7.10. klo 17 Uudenkylän srk-talo Jari Nurmi. Aamu-unisten virkistävä messu kahdella aterialla. Ylistystä, opetusta, virkistävää ja hoitavaa rukousta, ehtoollinen, rukouspalvelu, iltapala. Pikkulapsille (3+) on pyhäkoulu ja kouluikäisille vakkikerho

Muut **Kaukajärven pappapiiri 27.9.** klo 10–12 Kaukajärven srk-talo Tied. vanhustyönohjaaja Heli Rinta p. 050 408 4684

Messukylän srk-koulu 2.10. klo 18 Linnainmaan srk-keskus. **2.10.** Sielunhoito ja terapia, pastori Juha Klaavu **9.10.** klo 18 Ihmisen kohtaaminen, yrittäjä Hanna Ikonen

Avoin kahvila 5.10. klo 10–12 Levonmäen srk-koti

PYYNIKIN SEURAKUNTA

Messut klo 10 Aleksanterin kirkossa **30.9.** Mari Korhonen-Hieta, Ari Rantavaara. Kanttorit Riikka Viljakainen ja Anssi Pyykkönen **7.10.** Säde Siira, Jorma

Pitkänen. Kanttorit: Riikka Viljakainen ja Markku Haavisto. Aleksanterin kirkon kuoro

Muut **Ehtoollishartaus** klo 17 Aleksanterin kirkko **27.9.** Jorma Pitkänen

Kaiken maailman kirjoja – lukupiiri kirjallisuuden ystäville 2.10. klo 17 kokoushuone Emmaus, Seurakuntien talo. Tutustumme eri maihin ja maanosiin aina kuukauden ensimmäisenä tiistaina. Yhteistyössä Tuomiokirkkosrk:n kanssa

Rukouksen ja ylistyksen ilta klo 18.30 **3.10.** Aleksanterin kirkko **10.10.** Pyynikin kirkontupa

60-luvun nuori – tervetuloa muistelemaan! **9.10.** klo 15 Aleksanterin kirkon krypta Ata Hautamäki ym.

Pyynikin kirkontupa Mustanlahdenkatu 21 A avoinna ma, ti, ke ja pe klo 10 kahvit, klo 11 ohjelma ja klo 12.30 lounas

Kirkontuvalla virkistystä moneen makuun, mm. aamuhartaus, lukupiiri, luentoja. Katso tarkemmat tiedot Kirkontuvan esitteestä. Lisät. p. 040 804 8771 tai keittiö 040 804 8772. **1.10.** yhteislaulua **2.10.** vedenkuvia raamatussa Inkeri Sihvo **3.10.** verenpaineen mittausta **8.10.** vanhusasiamies Päivi Kempainen, kyselytunti **10.10.** Aleksis Kiven päivä, Antti Punkari

TEISKON SEURAKUNTA

Messut klo 10 Teiskon kirkossa **30.9. taaperokirkko** Mikkelinpäivän sanajumalanpalvelus, Saila Munukka, Tuuli Muraja **7.10. iltakirkko** klo 18 Kämnneniemen kerhuhuone Iltakirkko Tero Matilainen, Tuuli Muraja. **Olohuoneilta** klo 16 alkaen

Muut **Naisten saunailta 27.9.** klo 18 Kämnneniemen kerhuhuone Aunessalmen puoleisessa päädyssä. Klo 18–19 lenkki, klo 19 sauna ja iltapala, Hiljaisuuden lauluja kanttori Tuuli Murajan säestämänä

Perheretki Kirkas-Soljaselle Seitsemisen kansallispuistoalueelle la 20.10. Lähtö klo 9 Kämnen-

niemen kerhuhuoneelta. Patikointireitti on esteetön ja maasto tasaista. Luontopolun kokonaispituus n. 1,5 km. Lounas omin eväin ruokailukatoksessa, halukkaille nokipannukahvit. Tutustuminen Seitsemisen luontokeskukseen (kahvila). Paluu n. klo 16. Retkioppaana Jokke Turunen. Retkimaksu 10 € aikuiset ja 5 € kouluikäiset. Lisät. ja ilm. 5.10. mennessä diakoniatyöntekijä Pirjo Torikka p. 050 563 3724

TUOMIOKIRKKO-SEURAKUNTA

Messut Tuomiokirkossa klo 10 **30.9.** Marita Hakala, Antero Niemi, urkuri Matti Hannula, kanttori Tuomas Laatu, Pirkanpojat, joht. Jouni Rissanen. Pyhäkoulu **7.10.** Nona Lehtinen, Merja Halivaara, urkuri Matti Hannula. Laulusiskot, joht. Sirpa Järnberg. Pyhäkoulu klo 15 Srk-koti Katariina, Antero Niemi

Muut **Seniorifoorum 27.9.** klo 13 Aleksanterin kirkon krypta. Edullinen kahvitarjoilu klo 12 alkaen. Näin muuttui Tampere, Tampere-seuran toiminnanjohtaja Heidi Martikainen. Järj. Tuomio-kirkkosrk., Pyynikin srk. ja KRS

Naistenilta 3.10. klo 18 NNKY:n Puistosali, Hämeenpuisto 14 F Martta ja arjen pyörittäminen, Maria ja pyhä huolettomuus; Marja Mäkelä. Järj. KRS, TNNKY ja Tuomiokirkkosrk

Esirukoustilaisuus 7.10. klo 17 Tuomiokirkko Pirkko Jalovaara, Esa Eerola

VIINIKAN SEURAKUNTA

Messut klo 10 Viinikan kirkossa **30.9.** Daniel Hukari, Jussi Mäkinen, kanttori Veikko Myllyluoma **7.10.** Daniel Hukari, Ismo Kunnas, kanttori Veikko Myllyluoma

Hiljainen iltakirkko 27.9. klo 19 Viinikan kirkko, Ismo Kunnas

Iltamessu 30.9. klo 18 Nekalan srk-talo Daniel Hukari. Rento messu, jota tehdään yhdessä. Jos olet kiinnostunut tulemaan toteuttamaan messuja, ota yhteys Danieliin, 050 574 4929

Muut **Lehtimajanjuhla 7.10.** klo 15 Koivistonkylän srk-talo Katso lisät. s. 13.

ENGLISH SERVICE

With Holy Communion at the Old Church every Sunday at 4 p.m. After the service coffee and tea served. Sunday School for kids, Bible reflection **30.9.** rev. Risto Korhonen **7.10.** rev. Teuvo Suurnäkki

SVENSKA FÖRSAMLINGEN

Gudstjänst/Högmäss i Gamla kyrkan varje söndag kl 10.30 För annan verksamhet eller eventuella ändringar se vårt programblad som finns i kyrka, Kyrkpressen, vår webb-sida www.tampereenseurakunnat.fi/svenska eller ring 040 804 8150

AVOIN KIRKKO

Aleksanterin kirkko on avoinna arkisin ma-pe klo 12–18, jolloin paikalla on päivystävä seurakuntalainen. Klo 16–18 on myös pappi tavattavissa, klo 17 rukoushetki. Ehtoollishartaus torstaisin klo 17. Junnukappeli eli avoimet ovet kouluikäisille Aleksanterin kirkon kappelissa maanantaisin ja keskiviikkoisin klo 14–16 alkaen

LÄHDEKAPPELI

Seurakuntien talossa, Näsilinnank.2 6, avoinna hiljentymistä varten ma-to klo 8–18 ja perjantaisin klo 8–14

LÄHETYSKAUPPA TASKU

Kauppakatu 13 Avoinna ma-pe klo 10–17 p. 040 804 8720 Hyvät valikoimat yksilöllisiä, isoäidin kutomia villasukkia kaiken ikäisille. Kauniita käsitöitä ja uniikkeja lahjatavaroita itselle tai lahjaksi

MATERIAALIPALVELU

Kaikille avoin kirjasto Kyttälänkatu 1 A, p. 040 804 8281 Avoinna ma-pe klo 9.30–15 ja torstaisin klo 9.30–17. Laaja valikoima uskonnollista kirjallisuutta, musiikkia, elokuvia ja havaintomateriaaleja

Piipiaseuraa juhlitaan Harjussa koko viikko

SUOMEN VANHIN kristillinen järjestö Suomen Piipiaseura täyttää tänä vuonna 200 vuotta. Harjun seurakunnassa juhlitaan Piipiaseuraa raamattuviikon merkeissä viikolla 41.

– Juhlavuoden Voimasa-
noja-teeman takana on usko Raamatun sanan voimaan. Viemme Raamatun sisältöjä rohkeasti myös heille, joille ne eivät ole tavanomaisia ja tuttuja. Juhlavuonna halu-

taan herättää erityisesti niiden tavallisten suomalaisten kiinnostus, joiden kristillinen identiteetti ja suhde Raamattuun ovat ohuita, kertoo Suomen Piipiaseuran projektisuunnittelija **Laura Leipakka**, joka saarnaa juh-
lamessussa 7. lokakuuta kello 12 Lielahden kirkossa. Mes-
sun jälkeen vietetään lähe-
tysjuhlaa, jossa hän esittelee Piipiaseuran työtä.

– Raamattuvuonna Piipia-

seura keskittyy kansainväli-
sessä työssään raamatun-
käännöstyöhön. Juhlake-
räyksellä haetaan varoja Pip-
liaseurojen maailmanlaajui-
siin raamatunkäännösohjel-
miin, joiden kautta seurat ta-
voittavat noin viisi miljardia ihmistä.

– Uudella kampanjal-
la kerätään varoja naisten
lukutaitotyön tukemiseen
Keski-Afrikan tasavallassa.
Juhlavuoden teema Intia on

näkynyt monella tapaa pit-
kin vuotta. Myös Suomen
sukukansojen parissa teh-
tävä raamatunkäännöstyö
on koko ajan ajankohtaista,
sillä Raamattua käännetään
parhailleen kahdelletoista
suomen sukukielelle, kertoo
Leipakka.

Raamattuviikko Lielahden kirkolla:

- 7.10.** klo 12 Piipiaseuran 200-vuotisjuhlamessu, lähetysohjelma ja kahvitarjoilu
- 8.10.** klo 13 lähetysohjelma, vieraina kirkkoherra Veli-Pekka Järvinen
- 9.10.** klo 18 raamattutunteja kuvien ja sanojen, arkeologi, pastori Eero Junkkaala, kahvitarjoilu
- 11.10.** klo 9.30 ja klo 10.30 lastenkonsertti ”Zooppera” ja Jukka Salminen. Lapset voivat ottaa oman pehmolelun mukaan!
- 11.10.** klo 18 Jukka Salmisen konsertti
- 12.10.** klo 19 Anssi Tikanmäen konsertti ”Maisemakuvia Raamatusta”

MUMMON KAMMARI

Vapaaehtoisen vanhustyön keskus – Kyläpaikka kaikenikäisille

Lähimmäisavunvälitys vanhuksille p. 03 2190 711 ma-to 8.30-10.30. Toimisto p. 03-2190 455 ma 9-17, ti-to 9-14.

Syyskuun näyttely:

Tamperkoski taiteilijan silmin, Jarmo Lehto, sekatekniikka.

Kyläpaikka, Otavalankatu 12 A, ma-to 10-14.

HUOM! Poikkea hakemassa Kyläpaikan tarkempi ohjelma!

Ma klo 14 Kirjojen ystävät

1.10. Maijaliisa Mattila, kirjallisuustutkija

8.10. kirjailija Anneli Kivelä, Katajamäki-sarja

Parillisen viikon keskiviikkoisin klo 10 **Leskien Klubi** – **kahvila**. Tervetuloa

mukaan, kun pahin surusi on helpottanut.

Joka keskiviikko klo 13 **Nyt laulajaiset on**, eri laulattajia.

Torstaisin Kotialttarin äärellä

klo 12.30 toivevirsia ja klo 13 Päivähartaus
27.9. Jukka-Pekka Fabrin
4.10. Antti Punkari

Perehdytyskurssit vapaa-

ehtoiseen vanhustyöhön – päiväkurssi ti 2.10. jatkuen ti 11.10. klo 13-15.

Tiedustelut ja ilmoittautuminen toimisto p. 03-2190455 tai kotisivuilta www.mummonkammari.fi

Viel on virtaa- ja tietsikka- t-paitojen myynti

(ää 20 €) toimiston aukioloaikoina. Paitojen tuotto käytetään nuorten työllistämiseen vanhusten ulkoiluavuksi.

www.mummonkammari.fi

MUSTA LAMMAS

asunottomien ja päihde-
ongelmaisten päiväkeskus,
Pellavatehtaankatu 17 G,
p. 3891841. Avoimma ma-to klo 7.30-13,
pe klo 7.30-11.30.

Vaatepalvelu auki ma-to
7.30-12, pe klo 7.30-11.

Vaatepalvelun lahjoitukset
p. 040 804 8143

Ilmainen puuro tai keitto
asiakaskortilla ma-to 10-12
ja pe 9.30-11.

Lauantaiaukiolo 6.10.

alkaan klo 10-13. Tarjolla
puuroa, leipää ja kahvia.

Pullakirkko klo 10-12.

Tarjolla leipää ja kahvia

7.10. Kari Kuusisto ja Mari
Paija, Musta Lammas

Keskiviikkohartaus
klo 9.45-10

3.10. Kari Kuusisto,
Hervannan srk

10.10. Virpi Pohjanen,

Messukylän srk
2.10. Syyskauden
avajaiset vapaaehtois-
työntekijöille Mustassa
Lampaassa klo 16.30 alkaen.
Keskiviikkoklubi
keskiviikkoisin klo 13-14.45
Hengellinen avoin keskustelu-
ryhmä päihteistä eroon
pyrkiville naisille ja miehille.

MYÖTÄTUULI

Yhteinen vammaistyö Aurinkoklubi

lidesrannan srk-koti, lidesranta
5 tiistaisin klo 17-19.30
klo 17-18 paikalle saapuminen,
keskustelua ja kahvittelua
klo 18-18.45 gospel-lattaria,
musiikkiliikuntaa
klo 19.30 ovet sulkeutuvat
Ota yhteys etukäteen avustaja-
tarpeen vuoksi Mari Tuominen
p. 050 535 1139, Liisa
Hoikkanen p. 050 413 1909

Kuurojentyö
Su 30.9. klo 15 Viittoma-

kielinen messu, Viinikan kirkko,
Kaartotie 1, Kirkkokahvit

Ma 1.10. klo 13.30-15.30
Viittomakielinen Päivätoiminta
Kotipolun kanssa. Pyynikin
kirkontupa, Mustanlahdenkatu
21 A. Ruokailumahdollisuus alk.
klo 12.30

Ke 10.10. klo 10-12
Viittomakielinen perhekerho
lidesrannan seurakuntakoti,
lidesranta 5

Näkövammaistyö

Ilmarinkatu 10
To 27.9. klo 13
Mikko Voutilaisen
läksiäisjuhla
tuomiorovasti Olli Hallikainen,
kanttori Ville Karhula
Pe 28.9. klo 10-12
Vertaistukiryhmä
- keskustelua, sanomalehden-
lukua, asiointimahdollisuus
lähialueella, päivähartaus
ja yhteislaulua Tuija Kurjen
johdolla
To 4.10. klo 13 Musiikkituokio
”Toivelauluja” Inkeri Hyrri

Pe 5.10. klo 10-12
Vertaistukiryhmä

PALVELEVA PUHELIN

Keskusteluapua
su-to klo 18-01 sekä
pe ja la klo 18-03,
p. 010 190 071 sekä
www.evl.fi/palvelevanetti

PÄIVÄRAAMATTUKOULU

Päiväraamattukoulu torstaisin
klo 9.30-13 Kalevan kirkon srk-
salissa
Omin voimin yksikään menesty.
27.9. Saul – ensimmäinen
kuningas, 1. Sam. 8-10, Antero
Niemi/Vanhurskaat perivät
maan, Ps 37, Ilkka Erkkilä
4.10. Saul – ensimmäinen
kuningas, 1. Sam. 11-15, Reijo
Ylimys/Terve hengellisyys,
Ps 51, Seppo Lappalainen
Tied. pastori Ville Aalo
p. 050 468 8484
ville.aalo@evl.fi

Israelin kiertomatka alkaen 1099 €

HALUATKO NAUTTIA HISTORIASTA, KULTTUURISTA JA AURINGOSTA?

Israelissa sijaitsee eräitä länsimaisen kulttuurin puhutuimmista
ja kiinnostavimmista paikoista. Osallistu matkalle, joka tutustuttaa sinut kristilliseen histori-
aamme - koe Jerusalem, Galilea, Genesaretinjärvi ja Kuollutmeri. Näillä paikoilla on ollut suuri
vaikutus tapoihimme, uskontoomme ja kulttuuriimme. Matka Israelin on upea yhdistelmä
kulttuuria, aurinkoa, lämpöä, hyvää ruokaa sekä kiehtovan kaunista luontoa!

Matkasi alkaa osoitteessa www.goisrael.fi

Mies, työ ja usko puhuttavat Sana soi -illassa

MUSIIKKIPITOISTA SANA SOI -iltaa vietetään sunnuntaina 7. lokakuuta kello 18 Tampereen Finlaysonin kirkossa.

Illassa on puhujavieraana tamperelainen asianaja ja **Jari Hytti**. Hän on toiminut asianajotehtävissä niin Suomessa kuin Kiinassakin. Hytti toimii myös asiantuntijaluennoitsijana oppilaitoksissa ja koulutustapahtu-

missa. Hytti tunnettiin aikanaan myös jääkiekkoilijana.

Sana soi -illan musiikista vastaa **Teppo Ruohonen**, joka on puhunut uskostaan avoimesti julkisuudessa.

– Tulen mielelläni Tampereen-iltaan mukaan, koska viihdemuusikkona tahdon mukaan tulemisellani antaa myös oman uskontodistuksen. Tiedän, ettei pa-

raskaan viihdemusiikki korvaa hengellisen musiikin syvyyttä, toteaa Ruohonen, joka on julkaissut kolme hengellistä levyä veljensä **Matti Ruohosen** kanssa.

Lehtimajanjuhlassa juhlitaan sadonkorjuuta

LEHTIMAJANJUHLAA ELI SUKKOTIA vietetään sunnuntaina 7. lokakuuta kello 15 Koiviston-

kylän seurakuntakodissa, osoitteessa Koivistontie 46.

Lehtimajanjuhla on kolmas Israelin kansan suurista sadonkorjuuseen liittyvistä vaelusjuhlista. Kaksi muuta ovat meile tutut pääsiäinen eli pesach ja heluntai eli shavuot, joilla on Jeesuksen sovitus työn kautta

selkeä merkitys kristityille.

Lehtimajanjuhla on ilon ja riemun juhla ja sitä vietetään seitsemän päivää rypälesadon korjuun aikaan. Juutalaisen kansan musiikkia esittää **Markku Ylipää**.

Juhlan järjestelyistä vastaa Viinikan seurakunnan innokas vapaaehtoisjoukko, sekä rovasti **Jorma Satama** ja lähetyssihteeri **Tiina Sarka-palo** Viinikan seurakunnasta.

RAAMATTULUENTO

Voimasanoja Isosta Kirjasta -luentosarja Vanhan kirjastotalon luentosalissa tiistaisin klo 18–20

Luentosarja käsittelee

Raamattua erilaisista näkökulmista niin tieteen, historian kuin yksilön subjektiivisen kokemuksen kautta.

9.10. Rakkaus ja perhe, Heli Vaaranen, Väestöliiton perhekeskuksen johtaja. Järj. Tampereen seurakunnat, Ahjola ja Pirkanmaan Pipliaseura

RETKET/MATKAT

Retki Sääksmäen kirkkoon ja Pappilanniemen leirikeskukseen ti 30.10. Lähtö klo 9.45 Pyynikin torin kellon alta ja klo 10

Jumalan kämmenellä -illat kutsuvat perheitä

Perheille suunnatut Jumalan kämmenellä -illat ovat jälleen alkaneet. Tänä syksynä aloittaa uusi ryhmä Vuoreksessa ja lisäksi iltoja järjestetään ainakin Hervannassa, Atalassa, Kalevassa ja Levonmäessä.

– Jumalan kämmenellä on koko perheen arkipyhäkoulu. Pienen opetushetken jälkeen on tiedossa askarteluhetki ja reipas tempurata, josta siirtyään vielä hetkeksi kynttilähetkeen hiljentymään. Ilta on mukava päättää yhteiseen iltapalaan, kertoo Hervannan seurakunnan lähetys- ja pyhäkoulusihteeri **Kirsi Piikkilä**.

Jumalan kämmenellä -illat:

Vuoreksen seurakuntakodissa, Vuoreksen puistokatu 87, parillisen viikon tiistaisin klo 17.30–19
Hervannan kirkolla, Lindforsinkatu 7, parittoman viikon tiistaisin klo 17.30–19
Atalan seurakuntakodissa, Pulkkakatu 6, parillisen viikon keskiviikkoisin klo 18–19.30
Kalevan kirkon srk-salissa, Liisanpuisto 1, parittoman viikon tiistaisin klo 17.30
Levonmäen srk-kodissa, Hikivuorenkatu 63, seuraavan kerran keskiviikkona 26.9. ja 24.10. klo 17.30–19

Atalan seurakuntakodin leikkihuoneessa kävi vilske, kun Viivi Käpylä (edessä), Sanni Käpylä, Ville Hyvärinen ja Aaro Yli-Hannuksela testasivat tasapainoaan tempuradalla. Lasten taitoja ihailee ovella Viivin ja Sannin isoäiti Tarja Käpylä. Kuva on otettu syksyllä 2011.

Mustanlahdenk. 21 kirkontuvan edestä. Hinta 30 €, sis. lounaan, kahvit, rantasaunan ja matkat. Ilm.16.10 mennessä Kaisu-Leena Taulu p. 050 554 2428

RETRIITTEJÄ

Hiljaisuuden retriitit Ikaalisten Metsäkestilässä
Miesten vaellusretriitti 5.–7.10. Ohjaajina Vesa Tuominen ja Mika Leijo. Ilm. ja lisät. p. 050 4913 527

Hiljaisuuden retriitti Kangasalan Heinäkalliolla 5.–7.10. Ohjaajina Riitta Sointu, Pirkko Ala-Männistö ja Marketta Hannus. Ilm. p. 040 7500 241 tai 040 833 6139. Hinta 100 €

Hiljaisuuden retriitti 12–14.10. Hämeenkyrön Särkijärvellä. Ohj. Pirkko Raipala ja Harri Virtanen, hinta 100 €. Ilm. p. 040 745 3393 tai pirkko.raipala@keokarkku.fi

Arkiretriitti, aloitus 29.10. klo 18–20.30 Seurakuntien talo, 2. kerros, Nasaret-huone Katso lisää s. 10–11

RUKOUKSEN TALO

rukouksentalo.fi

Keskusta, Kyttälänk. 1 Yhteistä rukousta joka arkiamu klo 9–11 (3.9. alk.) Nuorten rukouskoulu Preikkari paritt. vkon ma klo 18 Nuorten Praisekuoro- ja bändi parill. vko ma klo 18

Hervanta Aamurukous ke klo 8–9 Cafe Olohuone, Duon kauppakeskus Aamurukoushetki la 9–10 Hervannan kirkon kappeli, Lindforsinkatu 7

Haukiluoma Haukiluoman kerhohuone, Tyvik. 11.
Hoitavan rukouksen illat maanantaisin klo 18.30 24.9., 29.10., 19.11.
Esirukousillat torstaisin klo 18.30 20.9., 4.10., 25.10., 8.11., 29.11.
Tulevaisuuden ja toivon illat perjantaisin klo 18.30 **28.9.** Seppo Lappalainen

12.10. Reino Virtanen
16.11. Jukka Hammaren

Varhaisaamun rukous-hetket Koivistonkylän srk-koti ma ja ke klo 6–7.30. Tied. Anne Tuhkanen p. 044 218 0010 Kissanmaan srk-koti ma klo 7–8. Tied. Kirsti Jokihaara p. 040 590 3256

SEURAKUNTIEN TALO

Näsilinnank. 26
PL 226, 33101 Tampere p. (03) 219 0111 (vaihe), avoinna 8.30–15.45
Katutason asiakaspalvelupiste
· Keskusrekisterin asiakaspalvelu
· Hautaustoimen asiakaspalvelu
Avoinna arkisin klo 8.30–15, torstaisin klo 17 asti

SILMUKKA

Pispalanvaltie 16 C.
Avoinna ma, ti, to klo 9–13, ke klo 9–17, pe suljettu.
Avoimessa kahvilassa voit lukea päivän lehden tai hoidella puhelimitse virallisia asioitasi. Käytössäsi tietokone (tulostusmahdollisuus). Kun tarvitset neuvoja tai opastusta sosiaalitoimeen, työttömyyteen ym. liittyvissä asioissa, tervetuloa juttusille! Tied. sosiaaliohjaaja Satu Tahlo-Jortikka p. 050 558 0231.

SINKUT

Kristillinen paritanssi-ilta pe 28.9. Seurakuntien talon Näsin sali, Näsilinnankatu 26, 2. krs klo 18.30–20 Tule opettelemaan yksin tai yhdessä! Illan ohjelmassa on puolitoista tuntia tanssinopetusta, vapaata tanssia ja yhdessä oloa, sekä hetki rukousta ja hiljentymistä. Opettajina toimivat kristillisen tanssiverkoston jäsenet.

Sinkkujen oloilta 29.9. klo 17–21 Nekalan srk-talon nuorisotila. Yhdessäoloa, keskustelua, sisäpelejä, saunomista, nyyttärit. Bussi 15 Keskustorilta.

Sinkkuilta 2.10. klo 18–20 Aleksanterin kirkon

krypta parillisten viikkojen tiistai-iltaisin klo 18–20. Kahvia/teetä tarjolla. Aikuisopiskeluilta. Oletko opiskellut aikuisena uuden ammatin tai jotain muuta, mistä haluaisit kertoa toisillekin? Anu kertoo omasta opiskelustaan ja ehkä myös Sinä! Tervetuloa kuulolle, kertomaan tarinasi ja keskustelemaan toisten kanssa.

Sinkkutapahtumista tied. sari.peltonen@evl.fi 050 381 7177

TAMPEREEN RAAMATTUKOULU

www.tampereenraamattukoulu.net
Kalevan kirkon srk-salissa maanantaisin klo 18.30

KRISTILLISET JÄRJESTÖT

HERÄTTÄJÄ-YHDISTYS Siioninvirsiseurat 3.10. klo 18.30 Punakylän seurat Pyynikin pappilan kerhohuoneessa, Kisakentänk. 18.

KANSAN RAAMATTUSEURA Satakunnankatu 28, p. 223 1771
www.kansanraamattuseura.fi
Seniorifoorum 27.9. klo 13 Aleksanterin kirkon krypta. Näin muuttui Tampere, Heidi Martikainen. Kahvit klo 12 alk.
Krito-työn startti 27.9. klo 17 Hämeenkulma, Hämeenpuisto 15 A 4. Lupa tuntea -ryhmästä tied. Ulla Halttusetla, p. 020 768 1669 tai ulla.halttunen@sana.fi
Naisten ilta 3.10. klo 18 Puistosali, Hämeenpuisto 14 F. Martta ja arjen pyörittäminen – Maria ja pyhä huolettomuus, Marja Mäkelä.
Retki Naantaliin 4.10. Lähtö klo 8.30, paluu illalla. Tutustutaan Louhisaaren kartanolinnaan, Kultarantaan, Naantalın kirkkoon. Hinta 55 €/hlö (sis. matkat, pääsymaksut, ruokailun ja kahvin). Ilm. p. 223 1771 tai 040 778 2863, anneli.rautakorpi@sana.fi
Raamatun opetus 13.–14.10. klo 13–17 Seurakuntien talo, Näsin sali. "Isä meidän" -rukous, Ilkka Puhakka.
Nuoret aikuiset kokoontuvat perjantaisin klo 19

parillisilla viikoilla Glooria salissa, Kyttälänkatu 1, 2. krs. ja parittomilla viikoilla Tuomiokirkossa.

SLEY Luther-talo Pellavatehtaank. 19
Messu joka su klo 11, myös kirkkokahvit, Pyhäkoulu ja Warkku-raamis.
Päiväpiiri ke klo 13
Evangeliset Opiskelijat ke klo 18.30
Keidas-illat la klo 18. Raamattupiiri, Naistenillat, Gospel-kuoro, Luther-talon kuoro jne. – tutustu ja tule mukaan! www.sley.fi/tampere

TAMPEREEN RAUHANYHDISTYS Nekalankulma 1
www.tampereenrauhanyhdistys.fi
Seurat sunnuntaisin klo 16 ja 17.45, keskiviikkoisin ja lauantaisin klo 19.
La 29.9. klo 19 Raamattuilla
Su 7.10. klo 10 jumalanpalvelus Pälkäneen kirkossa
Ma 8.10. klo 18–20 Nuorten aikuisten raamattupiiri – Tutustumme Raamattuun Tervetuloa! Seura-aikoina seurat kuunneltavissa osoitteesta www.tampereenrauhanyhdistys.fi eri Pirkanmaan rauhan-yhdistyksiltä

TAMPEREEN

Kirkkosanomat

www.tampereenkirkkosanomat.fi

56. vuosikerta

♦ **Kustantaja:**

Kustannus-Osakeyhtiö Kotimaa

♦ **Päätoimittaja:** Marja Rautanen, marja.rautanen@evl.fi

♦ **Toimitussihteerit:** Kirsi Airikka, kirsi.airikka@evl.fi ja Asta Kettunen, asta.kettunen@evl.fi

♦ **Toimitus:** Tampereen ev. lut. seurakuntien viestintä, tampereenkirkkosanomat@evl.fi, puh. 050 381 0970 ja 050 438 2716. Osoite: Seurakuntien talo, Näsilinnankatu 26, PL 226, 33101 Tampere.

♦ **Ilmoitusmyynti:** Kotimaa-yhtiöt, PL 279, 00181 Helsinki, ilmoitusmarkkinointi Jaana Mehtälä, puh. 020 754 2309, 040 509 4962, jaana.mehtala@kotimaa.fi

♦ **Ilmoitusvalmistus:** ilmoitusmyynti@kotimaa.fi. Huom! s-postiviesteihin maininta Tampereen Kirkkosanomat

♦ **Taitto:** Kustannus-Osakeyhtiö Kotimaa

♦ **Tilaukset:** tilauspalvelut@kotimaa.fi, puh. 020 754 2333, fax: 020 754 2342.

♦ **Jakelu:** Tampereen Ykkösjakelut Oy

♦ **Jakeluhuomautukset:** p. 03 3140 4200, www.ykkosjakelut.fi

♦ **Painosmäärä:** 103 500 kpl

♦ **ISSN:** 1237-9603, **äänite:** 1237-959X

♦ **Seuraavat lehdet ilmestyvät:** 10.10. aineisto 26.9. mennessä, 24.10., aineisto 10.10. mennessä

**Aito ja Oikea
REMONTTIMYYNTI**

Hämeenkatu 27, Tampere

**Minä uskon,
että Jumalan rakkaus pistää toimimaan**

LÄHETYSILTA ke 3.10. klo 18.00

Aleksanterin kirkon kryptassa tied. p. 040 9022 812

 SUOMEN LÄHETYSSEURA

**Luotettavaa palvelua ja asiantuntemusta
kaikissa hautaukseen liittyvissä asioissa.**

*Tammerkosken
Kukka- ja
Hautauspalvelu*

**Arkut, kuljetukset
Asiakirjat
Kukat ja sidontatyöt
Muistotilaisuudet
Pitopalvelut
Hautakivimyynti**

Rongankatu 2
33100 Tampere Puh. (03) 211 0331

**AVOHOITOA ALKOHOLISMIIN
TAMPERE – HELSINKI – OULU – ROVANIEMI**

Laadukasta avohoitoa alkoholisteille
sekä heidän läheisilleen.
Ota yhteyttä ja varaa aikasi ilmaisille
infoluennoille.
Toimintamme perustuu Minnesota-
mallin filosofiaan.

AVOMINNE
PÄIHDEKLINIKKA
045 344 9500

www.avominne.fi

Terveyttä ja hyvinvointia arkeen

 fennokauppa.fi

Haavanhoito - Hygieniä - Inkontinenssi - Ensiapu - Terveys ja hyvinvointi - Liikunta - Apuvälineet

*Pyydä
ilmainen
postimyynti-
luettelo!*

Fenno Medical Oy - 09 276 360 - asiakaspalvelu@fennomedical.fi

**ASIANAJOTOIMISTO
ARJA LUOMA OY**
RONGANKATU 4 D,
33100 TAMPERE
PUH. (03) 2633 500

**ILMAINEN NEUVO OY:n
Oikeudellinen puhelinpalvelu**
0600 30 6060
Puhelun hinta 2,95 € min + pvm/mpm
www.ilmainenneuvo.fi

**LAKITOIMISTO
RAJAMÄKI**
*Kaikki lakiasianne
Maksuton puhelin- ja
sähköpostineuvonta*
Itsenäisyydenk. 2, 33100 Tre
010 666 4433
vesa.rajamaki@lakitoimisto.com

**Teatteri
Mukamas**
Esitykset Pispalassa:

Marjamatka
yli 3-vuotiaille

to	27.9.	klo 10.00 ja 18.00
pe	28.9.	klo 10.00
la	29.9.	klo 16.00
ti	2.10.	klo 10.00
ke	3.10.	klo 10.00 ja 18.00
to	4.10.	klo 10.00
pe	5.10.	klo 10.00
la	6.10.	klo 16.00
ti	9.10.	klo 10.00
ke	10.10.	klo 10.00
to	11.10.	klo 10.00
pe	12.10.	klo 10.00 ja 18.00
la	13.10.	klo 16.00

Tiedustelut ja ryhmämyynti: (03) 3124 1313
lippu.fi + **0600 900 900**
1,97 €/MIN. + PVM | KLO 7-22
Klikkaa netissä: www.teatterimukamas.com
Pispalan valtatie 30, Tampere

Muumitatan mustelmat

Ei, KYSEESSÄ EI OLE lyönti- tai kirjoitusvirhe, vaan tämän vuoden syyskuussa ilmestynyt karjalankielinen **Tove Janssonin** kirja *Muumipappas memoarer, Muumipapan muistelmat*. Se on jo kolmas karjalankielinen muumikirja. Sitä ennen muumilaaksossa on puhuttu karjalaa muumiklassikoissa *"Tiedoiniekan hattu"* (Taikurin hattu) 2009 ja *"Varattavu livananpäivy"* (Vaarallinen juhannus) 2010.

Ruotsiksi kirjoittaneen Tove Janssonin kirjojen kääntäminen karjalaksi on Suomessa vähemmistökielten välistä kulttuuritoimintaa. Suomessa elää kieli- ja kulttuurivähemmistöjä, jotka ovat joutuneet – ja joutuvat – taistelemaan olemassaolostaan.

Eikö karjalan kieli olekaan suomen kielen murre? On, jos tarkoitamme Pohjois- ja Etelä-Karjalan maakuntien ja Karjalankannaksen evakoiden puhumaa kieltä. Mutta vielä keskiajan lopulla Karjalan kannaksella ja Pohjois-Karjalassa puhuttiin suomen kielen sukulaiskieltä, karjalaa.

Nykyään karjala luokitellaan uhanalaisiin kieliin, mutta paineiden allakin kieli on säilynyt. Sitä on puhuttu kodeissa, kirkkoissa, perhe- ja kyläjuhlissa. Venäjällä sen kielen puhujia on nykyään noin 200 000, pääasiassa Vienassa, Aunuksessa ja Tverissä. Suomessa heitä on 25 000, joista kieltä kotikielenään käyttää 5000. He ovat pääasiassa Salmin, Suojärven ja Suistamon evakkoja ja heidän jälkeläisiään, joiden äidinkieli karjala on ollut katkeamatta ainakin 1200 vuotta.

Muumikirjat ovat vain osa agricolaista pioneerintyötä luotaessa puhutulle kielelle kielioppia ja kirjallisuutta. Petroskoin valtionyliopisto aloitti Karjalan ja vepsän kielen laitoksellaan karjalan kielen opettajien koulutuksen vuonna 1990. Itä-Suomen yliopisto sai karjalan kielen ja kulttuurin professuurin vuonna 2008. Mittavaa kenttätöitä tekee Karjalan Kielen Seura, myös muumikirjojen kustantaja. Seura on julkaissut jo lähes 30 karjalankielistä kirjaa. Vuonna 2009 ilmestyi *Kalevala* ensimmäistä kertaa karjalaksi. Tänä vuonna ilmestyvät vielä **Juhani Ahon** *Rautatie* ja *Lastuja*.

Kymmenen vuoden taistelun tuloksena karjalan kieli sai Suomessa virallisen vähemmistökielen aseman. 2009 Tasavallan presidentti allekirjoitti asiaa koskevan asetuksen. Viikko sen jälkeen **Tarja Halonen** lausui karjalankielisen *Kalevalan* julkistamistilaisuudessa: "Kalevalan juhluvuonna kansalliseepoksemme on luettavissa vihdoinkin myös karjalankielisenä. Se on samalla kunnianosoitus niille Lönnrotin tapaamille runonlaulajille, joiden äidinkielellä Kalevala nyt ilmestyy."

OLEN SEURANNUT KARJALAN KIELEN opetusta Aunuksen alakouluissa. Ehkä tulevaisuudessa voin tehdä samaa tamperelaisissa kouluissa. Olen ollut mukana tilaisuuksissa, joissa pagistih suomeksi ja karjalaksi. Kun aloittelevana karjalaisen kulttuurin tutkijana 1970-luvun alussa keräsin kansanperinnettä, kieltäytyi moni karjalaisvanhus puhumasta nauhalle. Vasta myöhemmin ymmärsin, että he häpesivät puutteellista suomen kielen taitoaan. Onneksi aika mennyt ei koskaan palaa.

Hannu Kilpeläinen

Kirjoittaja on Wood Bank Ranchin isäntä ja elämän ja idän luostarilaitoksen tutkija.

Hannu Juola

Kolumni voi kommentoida osoitteessa www.tampereenkirkkosanomat.fi/blogi.

Naistenillassa pohditaan vastuuta ja huolettomuutta

VOIKO ARJEN VASTUUTA ja pyhää huolettomuutta yhdistää? Tätä pohditaan kaikille avoimessa naistenillassa keskiviikkona 3. loka-kuuta kello 18 Tampereen Nuorten Naisten Kristillisen Yhdistyksen Puistosalissa, osoitteessa Hämeenpuisto 14 F.

Illan vieraan, Kansan Raamattuseuran kouluttajan **Marja Mäkelän** mukaan naisista löytyy sekä Marttaa että Mariaa. Elämän eri vaiheet voivat vahvistaa jompaakumpaa roolia.

Arjen pyörytyksessään Martta kokee helposti riittämättömyyttä ja syyllisyyttä yrittäessään kaikkensa perheensä ja useimmiten myös oman työn-
sä hyväksi. Pyöritämme arkipäivämme asioita kiireellisyysjärjestyksessä niin, ettei ole aikaa pysähtyä miettimään asioiden tärkeysjärjestystä?

Illan järjestävät Kansan Raamattuseura ja Tampereen NNKY.

MITOIN KUIN MITOIN UUSI ILME KEITTIÖÖN

- ovet, tasot, rungot
- vetimet, saranat
- Runsas valikoima

ILMAINEN TARJOUS

SOITA: ARI 044 0806 631
ERKKI 050 0503 357
MIKKO 040 9311 466

Kiinteistötoimisto **PEKKA MUSTAJÄRVI** LKV

Pekka Mustajärvi
GSM: 0400 628 241
email: pmlkv@nic.fi
p. (03) 214 1111
fax (03) 212 6725
Mäntymäki 3 A, 33200 Tampere
www.pekkamustajarvi.fi

Palvelun välittämisen yli 30 vuoden kokemuksella.

Parempaa hoitoa
ESPERI CARE

Ratinassa on hyvä asua

Tarjoamme turvallista ja virikkeellistä ympärivuorokautista palveluasumista. **Tervetuloa tutustumaan** uuteen Hoivakoti Ratinan su 30.9. klo 13 – 16, Voimakatu 9, Tampere.

050 412 8355 | myynti@esperifi | esperifi

Lisää välittämistä ja vastuuntuntoa!

MATTI HELIN
Tampereen diakoniajohtaja (virkavapaalla)
pastori, valtiotieteiden tohtori
Perheiden ja ikäihmisten asialle Tampereen valtuustoon.
Tule mukaan: www.mattihelin.fi

KOKOOMUS
Kuntavaalit • Tampere

Muista kotitalousvähennys!

Kodinavux Oy on Suomen suurin kodinhoitopalveluja tarjoava yritys. Pidämme siistinä jo yli 2000 asiakkaamme kodit Tampereella ja pääkaupunkiseudulla.

Haluatko apua kodinhoitoon?

Luotettavat ja osaavat kodinhoitamme tekevät siivouksen ja muut kodinaskareet puolestasi.

Sinulle jää enemmän aikaa perheelle ja harrastuksille. Tämä mukavuus on edullista, sillä voit tehdä verovähennyksen palvelujemme hinnasta.

Tilaa maksuton kodinhoitosuunnitelma
puh. 020 768 9761 tai internetistä

www.kodinavux.fi

Hämeenkatu 5 A,
33100 Tampere
tampere@kodinavux.fi

Koti ja työ tasapainoon

NYT SYYSSIIVOUSTA!

- ikkunan pesut • kotisiivoukset
- kangasverhoiltujen huonekalujen pesut
- porrassiivoukset • lattianvahaukset

Yli 10 vuoden kokemus!
Mahdollisuus kotitalousvähennykseen.

Uusi Era Palvelut Oy • puh. 045 126 6938 • www.uusierapalvelut.fi

Parantava rukous
Rukousilta Tampereen tuomiokirkossa su 7.10. klo 17.00

Rukoilemme kanssasi!
Illan aikana media-nauhoitus

Pirkko Jalovaara

Kun suru koskettaa... tai on aihetta juhlaan

JUHLAKESKUS Manchester

Kun on aihetta juhlaan...
• muistotilaisuudet • perhejuhlat • ristiäiset

Kalevan puistotie 7, 33500 TAMPERE, p. 010 421 2888 tai 0408 290 626
sähköposti: juhlakeskus@manchester.net www.manchester.net

Pitopalvelua myös haluamiinne tiloihin

Ilmainen noutopalvelu

KESKUSTA
Näsilinnankatu 21
(03) 222 6821

TAMMELA
Tammelan puistok. 37
(03) 255 7502

HERVANTA
Insinöörinkatu 30
(03) 715 6337

fida
LÄHETYSTORI
www.lahetystorit.fi

Upeita vuokratoteja keskustaan!

VAKUUSMAKSU VAIN 250 €

Tampereen keskustassa, erinomaisella paikalla sijaitseva 1950-luvulla rakennettu Hallituskatu 7 saa uuden elämän perusrakennuksen myötä. Asunnot uudistetaan nykyaikaiseksi, tyylikkääksi kokonaisuudeksi. Taloon on rakennettu kokonaan uusi asuinkerros katolle, josta on hienot maisemat Tampereen ylle. Asuntojen materiaalit ovat ajattomia, vaaleita ja harmonisia. Keittiöissä on mm. astianpesukoneet, keraamiset liedet ja rosteriset kylmälaitteet. Jokaisessa asunnossa on lasitettu parveke, ylimmän kerroksen kaksioissa ja kolmioissa myös kattoterassit.

Hallituskatu 7 arvioitu valmistuminen 11/2012.

Esimerkkihuoneistoja:	m ²	vuokra, €/kk
1h+kk+p	30 m ²	649-682
2h+kt+p	44 m ²	776-815
3h+kk+p	63 m ²	992-1039

Vesimaksu ja laajakaistayhteys sisältyvät vuokraan. VVO:n asunnot ovat savuttomia. Asumisaika on vähintään yksi vuosi sopimuksen alkamisesta. **Katso kohteen virtuaaliesittelyt ja lisätiedot, sekä täytä asuntohakemus osoitteessa www.vvo.fi/hallituskatu7. Muuta meille!**

VVO-kotikeskus
Kyllikinkatu 15 b | 33500 Tampere
Avoimma ma-pe 8.30-15.30
Puh. 020 508 4404 | tampere@vvo.fi
www.vvo.fi

Yksi elämä. Asu se hyvin.

Virtuaaliesittely (020 508 4404) sisältää maksaa Soreen hinnaston mukaisesti kotinaa lankapuhelimesta soittamalla 6,28 snt/puhelu + 7 snt/min ja matkapuhelimesta 6,28 sntia/puhelu + 17 snt/min.

2012 jKr. © Ari Peura

KAIKKI REPUT -20%

ONKO TEILLÄ SELLAISIA JUHLAVAMPIA REPPUJA? MINÄ MENEN HUOMENNA PYHÄKOULUUN!

Sarita Vuontisvaara

Jalkojenhoidon ammattitutkinnon suorittanut lähihoitaja

Jalkahoito **45 €**
Kynsien leikkaus **25 €**

KÄSINHOITOJA
Sininen Huone
Suvantokatu 13
040 913 4394
www.sininenhuone.fi

Jotkut Saija ja Pekka Meriläisen tuttavista hymähtelivät kuullessaan, että heidän poikansa Johan on rippikoulussa. Mitä hän siellä tekee? "Meille rippikoulu on merkinnyt sitä, että seurakunta pitää huolta omistaan – karvoihin katsomatta."

Tanja Riihtupa

Vaikeasti kehitysvammaisten rippikoulu on pastori Margit Nymanin mukaan matkantekoa olemuskieleen. Kielen tärkein "sana" on katse, koska me synnymme ihmiseksi toisten katseesta.

Valo syttyi Aleksille, Johanille, Onnille, Paavolle ja Rebecalle

*Syty valo, loista valo, loista valo Jeesuksen.
Syty valo, loista valo, loista valo Aleksin, ... Johanin, ... Onnin, ... Paavon, ...Rebecan*

Konfirmaatiojumalanpalvelus Finlaysonin kirkossa on alkanut. Avustavat saattavat viisi valkeisiin alboihin puettua nuorta vuorollaan alttarille, ja kehitysvammaistyön pastori **Margit Nyman** toistaa tutun siunauksen jokaisen nuoren kohdalla mainiten kunkin nimen. Juhlan päähenkilöt sytyttävät avustajansa tukemana tuohuksen, mitä on harjoiteltu yhdessä pitkin vuotta.

Vaikeasti kehitysvammaisen ihmisen elämässä ei ole välttämättä monia juhlia, ja kirkossa aistii, että läheiset haluavat tehdä konfirmaatiopäivästä nuorelleen sellaisen. Penkeissä istuu äitejä, isiä, sisaruskuksia, mummuja, vaareja, kummeja, serkkuja ja ystäviä, jotka ovat pukeutuneet parhaimpiinsa.

Vaikka on elokuu, ensimmäisenä virstenä veisataan *Hoosiannaa*, sillä se on konfirmoitavana olevan **Johanin** ja hänen isänsä yhteinen "juttu". Kun isä tulee töistä kotiin, Johan käpertyy sängylle isän kainaloon lepäämään ja kuuntelemaan tuttua jouluvirttä.

Puhuessaan juhlaväelle Nyman muistuttaa siitä tärkeästä tehtävästä, joka päivän päähenkilöillä on meille kaikille.

– Nämä nuoret antavat meille lahjan näyttäänsään nykyhetkessä elämisen merkityksen, Nyman sanoo.

Tärkein "sana" on katse

Margit Nyman tapasi rippikoululaisensa kuluneen vuoden aikana useita kertoja Finlaysonin kirkossa, jotta iso tila tulisi tutuksi. Tavattu on myös Ilkossa, ja parina viikonloppuna mukana oli nuorten vanhempia, isovanhempia ja sisaruskuksia.

– Rippikoulumme ei sisällä mitään määrää, joka pitäisi täyttää. Jokaisen ryhmän kanssa tulee kuitenkin hetki, jolloin tietää sisäisesti, että nyt tämä on valmis, kuvailee vuodesta 1985 kehitysvammaisille rippikouluja pitänyt Nyman.

Hän kutsuu rippikouluun matkakaksi olemuskieleen, koska se on kieli, jota vaikeasti kehitysvammaiset puhuvat. Olemuskieltä ovat kulumien kurtistus, hymy ja tuskaisa ote. Tärkein "sana" on katse, sillä me synnymme ihmiseksi toisten katseesta.

– Olemuskieli oli meidän kaikkien ainoa kieli, kun tulimme maailmaan, ja sitä käytämme, kun lähdemme maailmasta, Nyman sanoo.

Rippikoulun pitäminen vaikeasti kehitysvammaisille herättää ihmisissä ristiriitaisia tunteita, myös silloin, kun kyseessä on oma lapsi.

– Vanhemman suhde kehitysvammaiseen lapseen on aina herkkä. Jos siihen otetaan mukaan vielä joku Jumalan sana, niin ymmärrän, jos siinä on kynnystä. Onhan sama Jumala sallinut oman lapsen syntyä vammaisena.

Nyman muistelee lämmöllä äitiä, jonka mielestä oli jumalanpilkkaa puhua rippikoulusta vaikeasti vammaisten yhteydessä.

– Hänen nuorensa kävi kuitenkin rippikoulun. Kun tapasimme myöhemmin Ilkossa, äiti kertoi, että nuori oli alkanut hymyillä kuin hangon keksi, kun lähestyttiin tutuksi tullutta paikkaa. Sitten äiti lisäsi, ettei hän sano enää, että kyse on jumalanpilkkasta.

Nuorten minäkuva rakentuu

Vaikeasti kehitysvammaisten rippikoululla ei ole tiedollisia tavoitteita, vaan tärkeintä on yhdessäolo.

– Kärsimiseen ja vaikeuksien kanssa olemiseen on vaikea löytää muuta vastausta kuin se, että jaetaan yhdessä sitä elämää, joka on Jumalalta saatua.

– Siksi rippikoulussamme jaetaan hyvin arkisia asioita. Hengellinen ulottuvuus tulee mukaan tunnejakamisena. On tärkeää, että joku vertainen ottaa vastaan sitä kokemusta ja oloa, jota nuoren kanssa koetaan. Kaikkea ei pysty sanoittamaan, ja paljon tapahtuukin sanojen ulkopuolella.

Nymanin mukaan yhdessä olemisen vaikuttaa nuoriin itseensä siten, että he aktivoituvat. Myös ne nuoret, jotka ovat autistisia, haluavat tulla kohdatuksi ja olla vuorovaikutuksessa toisten kanssa.

– Se on havahduttavaa. Mietinkin usein, että tätäkö se on, mitä me kaikki janoamme: että oltaisiin enemmän läsnä itsellemme ja toinen toisillemme, Nyman pohtii.

Hän on havainnut, että kehitysvammaiselle nuorelle syntyy rippikoulussa jokin sellainen minäkuva ja persoonaa vahvistava kokemus, jonka takana Jumala on.

– Se voi auttaa minäkuvan rakentumisessa jopa niin paljon, että nuori siirtyy kehitystasolta toiselle.

"Etsitään Jumala yhdessä"

Nymanin rippikoulussa kuunnellaan yleensä paljon musiikkia. Saarnakaverina kulkee mukana papin vaatteisiin puettu iso sylinalle, josta on tullut Nymanille Jumalan läsnäolon symboli.

– Rippikoulun alussa ilmeni, että yksi nuorista ei pidä nukkeista, ja nalle edusti hänelle nukkea. Toinen nuori ei halunnut kuunnella musiikkia, koska hän ei kestä kovaa ääniä. Ajattelin silloin, että nyt minulta viedään välineet. Sanoin perheille, että nyt minusta tuntuu kuin minulta olisi lähtenyt Jumalakin, mutta etsitään hänet yhdessä. Jollain tavalla ja jollakin tasolla Jumala on usein löytynytkin.

Nyman on vakuuttunut, että Jumala oli läsnä myös siinä ehtoollisessa, jossa kehitysvammainen nuori nautti viinin sijaan lempijurgurtia, koska viini oli hänelle ai-

neena liian vieras. Kun nuori osallistui myöhemmin kehitysvammaisten kirkkopöydään, Nyman oli kosketettu siitä, että diakonityöntekijä muisti hänet, ja kaverille oli varattu ehtoollispöytään tuttu jurgurtti.

– Kun olin nuoren kanssa alttarin äärellä, koin vahvasti, että se oli ehtoollinen. Ehtoollinen oli tarjoamisessa ja vastaanottamisessa.

Helena Hyvärinen

Tanja Riihtupa

Kalevanpuiston koulun hoitaja Aino Vartiainen auttoi Rebecaa sytyttämään alttarilla tuohuksen. Saman koulun työntekijät Marja-Liisa Brusila ja Marja-Riitta Valkiala olivat myös tukemassa nuoria.

Jeesus on läsnä olemisen kielellä

Keväällä 2012 ilmestyi vaikeimmin kehitysvammaisten läheisille tarkoitettu rippikoulukirja *Usein ihmettelen*, jonka yksi kirjoittajista on kehitysvammaistyön pastori **Margit Nyman**.

Piispankokouksen hyväksymän ja Kirjapajan julkaiseman teoksen muita kirjoittajia ovat kehitysvammaisen nuoren äiti **Päivi Ahoipelto** sekä **Björn Öhman**, **Leena Tuomola** ja **Sirpa Päivinen**.

Kirjan tekstit muistuttavat lukijaa Jumalan salatusta läsnäolosta jokaisessa ihmiselämäs-

sä. Jotkut lukijat ovat kiinnostaneet huomiota siihen, ettei kirjassa mainita Jeesusta kertakaikaan. Miksi näin?

– Jeesus on läsnä kirjan kuvissa, olemisen kielellä, sanoo Nyman ja näyttää kirjasta vaikeasti kehitysvammaisen Heinin kuvaa, jossa kärsimys on läsnä vahvasti.

– Jos Jeesus ei ole läsnä tässä kuvassa, en tiedä, mihin uskonni perustan.

Helena Hyvärinen